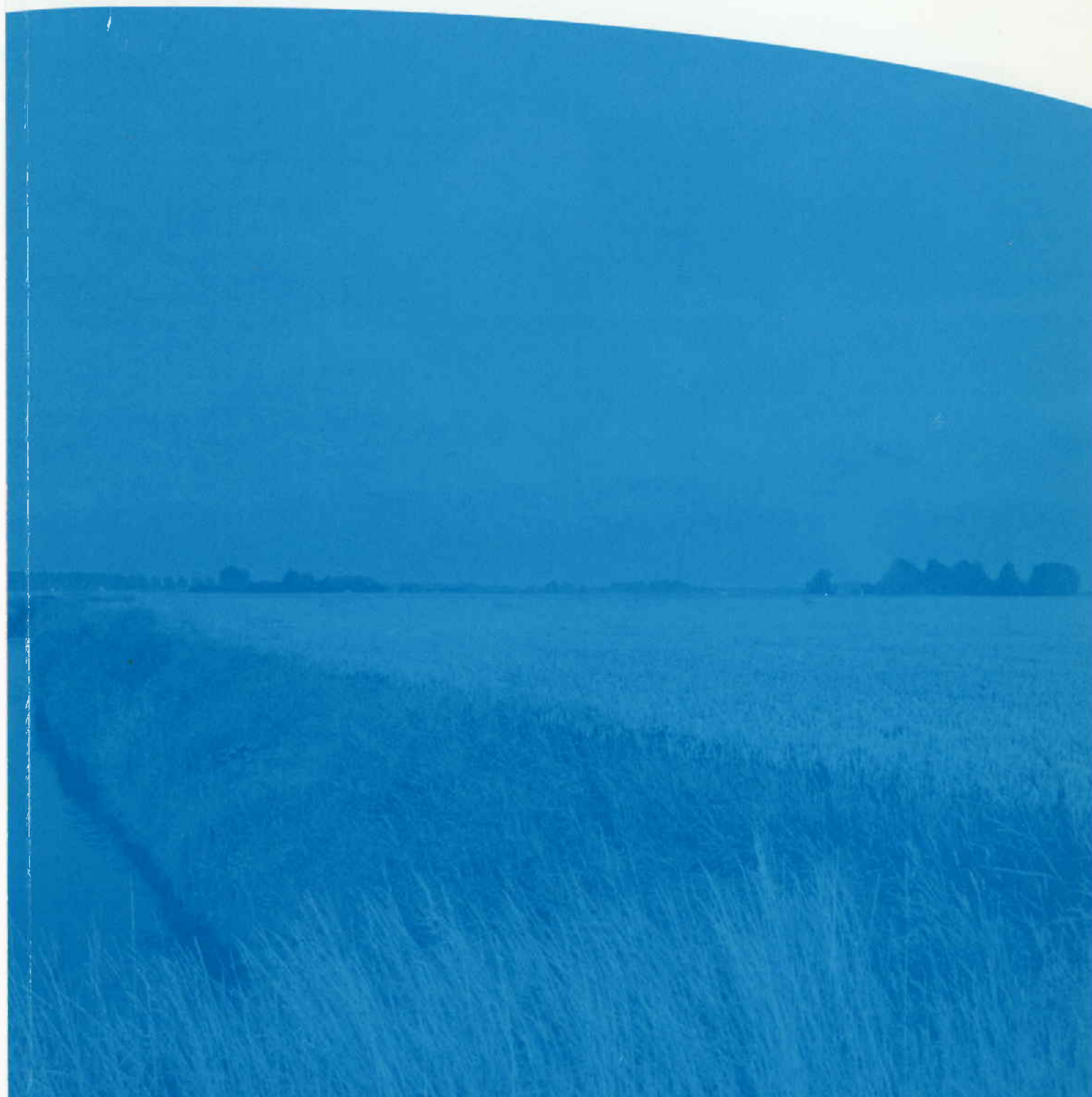

Milieueffectrapportage Veehouderij Goselink-Olthof

Milieueffectrapportage Veehouderij Goselink-Olthof

Datum : november 2006
Opgesteld door : de heer ing. D.J. Hengeveld

LTO NOORD ADVIES

Team Ruimtelijke Ordening en Milieu

Postbus 67

7000 AB Doetinchem

T 0314 - 37 69 44

F 0314 - 37 69 66

Inhoudsopgave

	Pagina
1 Projectgegevens	4
2 Inleiding	5
2.1 Historie	5
2.2 Aanleiding en doel	5
3 Procedures	6
3.1 Besluit milieueffectrapportage	6
3.2 Bevoegd gezag	6
3.3 Planning	7
3.4 Relevant beleid	8
3.4.1 Europees beleid	8
3.4.2 Nationaal beleid	9
3.4.3 Provinciaal beleid	16
3.4.4 Gemeentelijk beleid	17
4 Referentiesituatie	19
4.1 Algemeen	19
4.2 Huisvesting	19
4.3 Organische mest	20
4.4 Werkzaamheden	20
4.5 Vervoersbewegingen	21
4.6 Afvalwater	21
4.7 Gas, elektra en water	22
5 Voorkeursalternatief	23
5.1 Algemeen	23
5.2 Huisvesting	23
5.3 Organische mest	24
5.4 Werkzaamheden	25
5.5 Brijvoeding	25
5.6 Vervoersbewegingen	26
5.7 Afvalwater	27
5.8 Gas, elektra en water	27
6 Meest milieuvriendelijk alternatief	28
6.1 Algemeen	28
6.2 Huisvesting	28
6.3 Organische mest	29
6.4 Werkzaamheden	29
6.5 Brijvoeding	29
6.6 Vervoersbewegingen	29
6.7 Afvalwater	29
6.8 Gas, elektra en water	29
6.9 Kosten voor het MMA	30

7	Bestaande milieutoestand	31
7.1	Autonome ontwikkelingen	31
7.2	Ammoniak	31
7.3	Geur	33
7.4	Fijn stof	34
7.5	Bodem en water	34
7.6	Geluid	36
7.7	Verkeer	36
7.8	Landschap	37
7.9	Levende natuur	37
8	Gevolgen voor het milieu	38
8.1	Inleiding	38
8.2	Ammoniak	38
8.3	Geur	39
8.4	Fijn stof	40
8.5	Bodem en water	41
8.6	Geluid	42
8.7	Verkeer	43
8.8	Landschap	44
8.9	Levende natuur	44
9	Vergelijking van de alternatieven	45
10	Leemten in informatie	48
11	Evaluatie	50
12	Samenvatting	51
13	Woordenlijst	55
14	Lijst met gebruikte afkortingen	58
15	Referenties	59

Bijlagen:

Bijlage A	Situering bedrijf
Bijlage B	Ecologische hoofdstructuur
Bijlage C	Ligging kwetsbaar gebied
Bijlage D	Kaart streekplan
Bijlage E	Reconstructieplan
Bijlage F	Referentiesituatie
Bijlage G	Voorkeursalternatief
Bijlage H	Meest milieuvriendelijk alternatief
Bijlage I	Beschrijving warmtewisselaars
Bijlage J	Beschrijving stalsystemen
Bijlage K	Samenvatting akoestisch onderzoek
Bijlage L	Berekeningen alternatieven
Bijlage M	Soorten flora-fauna/habitatrichtlijn (notitie provincie Overijssel)
Bijlage N	Landschappelijke inpassing (rapport Eelerwoude)
Bijlage O	Beschrijving bijproducten

Activiteit:

Het uitbreiden en wijzigen van een bestaande varkenshouderij, gelegen aan de Broekzijdeweg 8 te (7665 TC) Albergen, kadastraal bekend Gemeente Tubbergen, sectie H, nummer 5268, 5723 en 5938.

Bevoegde gezag:

Gemeente Tubbergen
Postbus 30
7650 AA TUBBERGEN

Te nemen besluit:

Het verlenen van een milieuvergunning, conform artikel 8.4 van de Wet Milieubeheer.

Procedurele gegevens:

Kennisgeving startnotitie:	16 februari 2005
Richtlijnenadvies uitgebracht:	22 april 2005
Richtlijnen vastgesteld:	20 juni 2005

Samenstelling van de werkgroep:

Ir. A. van der Velden (voorzitter)
Ir. H.G. de Brabander (secretaris)
Ing. H.J. Hendriks
Ir. N. Verdoes

Initiatiefnemers:

G.A.B. Goselink en J.G.J. Goselink-Olthof
Broekzijdeweg 8
7665 TC Albergen
T 0546 – 44 17 07
F 0546 – 44 13 99

(G.A.B. Goselink)
(J.G.J. Goselink-Olthof)

Voor de plannen van initiatiefnemers is het noodzakelijk dat het bouwperceel wordt vergroot. Aanpassing van het bestemmingsplan is dus noodzakelijk. Alvorens de gemeente hiertoe overgaat, dient een strategische milieubeoordeling opgesteld te worden. De inhoud van een milieueffectrapport dient ook als onderbouwing voor de ruimtelijke ordeningsprocedure.

2.1 Historie

Aan de Broekzijdeweg 8 te Albergen, aan de zuidzijde van het kanaal Almelo – Nordhorn, ligt het agrarisch bedrijf van de initiatiefnemers. Het bedrijf is gelegen in een kampenlandschap, in de driehoek die ook wel bekend staat als de Demmershoek.

Volgens het vigerende bestemmingsplan 'buitengebied Tubbergen', vastgesteld 11-01-1982, heeft het bedrijf een agrarische bestemming en is gelegen in agrarisch gebied. Het agrarisch bouwblok is momenteel 1,5 ha groot. Op basis van het in november 2004 vastgestelde reconstructieplan Salland-Twente is het bedrijf gelegen in het landbouwontwikkelingsgebied.

De agrarische activiteiten betreffen in hoofdzaak een zeugenhouderij met 645 productiezeugen, 180 opfokzeugen en 450 vleesvarkens; daarnaast worden asperges geteeld, opgeslagen, verwerkt en verhandeld. Het mengvoer wordt op het bedrijf verwerkt en bereid. De benodigde enkelvoudige grondstoffen worden aangekocht. Deze worden in de menghal verwerkt tot complete diervoeders.

Het bedrijf wordt gerund door de heer Goselink (53 jaar), zijn vrouw en twee vaste medewerkers. Zoon Bart heeft de studie aan de Hoge Agrarische School in Deventer afgerond en volgt momenteel de studie economie en management in Enschede. Hij zal in de toekomst in het bedrijf komen.

De gemeente heeft op 24 september 1999 een milieuvergunning (revisievergunning) verleend, vervolgens is er op 31 maart 2000 een wijzigingsvergunning verleend. Er is vergunning voor het houden van in totaal 645 zeugen, 2308 gespeende biggen, 180 opfokzeugen en 450 vleesvarkens.

Een deel van de guste/dragende zeugen, een deel van de gespeende biggen en alle vleesvarkens worden gehuisvest in emissiearme stalsystemen (zie bijlage G).

Alle stallen zijn binnen de driejaarstermijn voltooid en in werking gebracht, wat inhoudt dat er volgens artikel 8.18 van de Wet milieubeheer geen rechten zijn vervallen.

In bijlage A is de situering van het bedrijf in haar omgeving weergegeven.

2.2 Aanleiding en doel

De aanleiding voor initiatiefnemers om te komen met dit plan is ondermeer ingegeven door milieu- en welzijnswetgeving. Volgens het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij moeten alle stalsystemen op 1 januari 2010 voldoen aan de in het Besluit gestelde maximale emissiewaarden. Het merendeel van de aanwezige stalsystemen zijn traditionele systemen (niet emissiearm) zodat aanpassingen noodzakelijk zijn. Wat de welzijnswetgeving betreft moeten de guste en dragende zeugen, die momenteel individueel worden gehuisvest, voor 1 januari 2013 worden gehuisvest in groepshuisvesting.

Ten slotte biedt het in 2004 vastgestelde reconstructieplan Salland-Twente aan initiatiefnemers de mogelijkheid om het bedrijf verder te ontwikkelen, aangezien de locatie in het landbouwontwikkelingsgebied ligt.

Doel van initiatiefnemers is om te komen tot een bedrijf dat voldoet aan de huidige en toekomstige wet- en regelgeving. Tevens willen zij in de toekomst de concurrentie op de Europese en wereldmarkt aankunnen. Het bedrijf moet een zodanige omvang hebben dat het een serieuze schakel is in de varkenskolom (productiebedrijf – slachterij – retailer). Het plan is een bedrijfsopzet te realiseren met totaal 1.502 plaatsen voor zeugen, 432 plaatsen voor opfokzeugen en 10.393 plaatsen voor vleesvarkens. Het voerpakket zal bestaan uit een mix van enkelvoudige voedermiddelen en natte bijproducten.

3.1 Besluit milieueffectrapportage

De initiatiefnemers zijn voornemens om het bedrijf uit te breiden met zeugen en vleesvarkens. Er is sprake van oprichting van een nieuw te bouwen zeugenstal voor meer dan 900 plaatsen en een nieuw te bouwen vleesvarkensstal voor meer dan 3000 plaatsen. Voor dergelijke stallen is op grond van het Besluit milieueffectrapportage, een milieueffectrapport (hierna te noemen: MER) vereist.

Er komen vier nieuwe stallen, alle bestaande stallen worden gesloopt.

De nieuwe stallen zijn:

- Een zeugenstal in twee etages voor in totaal 352 kraamzeugen, 1150 gaste en dragende zeugen, 11 dekberen en 72 opfokzeugen.
- Een biggenstal in twee etages met in totaal 6240 plaatsen voor biggen en 360 plaatsen voor opfokzeugen. De biggen blijven in betreffende stal tot een gewicht van circa 30 kg, daarna worden ze verplaatst naar de vleesvarkensstal. Het aantal aan te vragen biggen wijkt af van het werkelijke aantal plaatsen. Immers volgens de norm mogen er maximaal 3,6 biggen per zeug worden vergund oftewel 5407 biggen ($1502 \text{ zgn} \times 3,6$). Het verschil tussen het aantal biggenplaatsen en het maximaal toegestane aantal biggen bedraagt 833 ($6240 - 5407$). Deze worden in de milieuvergunning aangevraagd als vleesvarken (tot 30 kg).
- Twee vleesvarkensstallen, één met een capaciteit van 5020 dieren en één met een capaciteit van 4540 dieren, totaal 9560 vleesvarkens.

Het MER is voorafgegaan door een startnotitie. Aan de hand van deze notitie zijn richtlijnen vastgesteld door de gemeente Tubbergen. Deze richtlijnen zijn sturend geweest voor de inhoud van het MER.

De milieuvergunning en bouwvergunning maken de uiteindelijke aanpassing van het bedrijf mogelijk. Alvorens de gemeente Tubbergen de milieuvergunning kan verlenen, dient het MER akkoord bevonden te zijn. De bouwvergunning kan pas verleend worden, wanneer de procedure voor de vergroting van het bouwblok is afgerond.

3.2 Bevoegd gezag

In het Inrichtingen- en Vergunningenbesluit Milieubeheer (IVB) is opgenomen dat Gedeputeerde Staten van de provincie bevoegd zijn te beslissen op aanvragen om milieuvergunning ten aanzien van inrichtingen waar meer dan 1000 kuub van buiten de inrichting afkomstige afvalstoffen worden opgeslagen. Ook zijn zij bevoegd gezag in die situaties waar op jaarbasis meer dan 15.000 ton afvalstoffen worden doorgezet.

In de Richtlijn 75/442/EEG, gewijzigd bij Richtlijn 91/156/EEG, wordt afvalstof gedefinieerd als: "elke stof of elk voorwerp, ontstaan als residu bij industriële procédés, waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen".

Initiatiefnemers zijn voornemens om op het bedrijf brijvoeding toe te passen. Diverse bijproducten, allen afkomstig van de levensmiddelenindustrie, worden op het bedrijf samengevoegd tot een optimaal voer voor de vleesvarkens.

Een gedeelte van de toegepaste bijproducten wordt gezien als afvalstof. In onderhavige situatie zal de opslag en de doorzet van de producten echter zodanig zijn dat de gemeente Tubbergen het bevoegd gezag is.

3.3 Planning

Rekening houdend met de termijnen zoals die in de Wet milieubeheer zijn vastgelegd kan een globale indicatie worden gegeven van het te doorlopen tijdspad:

Activiteit	Tijdstip	Actie door
Indienen startnotitie MER bij de gemeente Tubbergen	4 februari 2005	Initiatiefnemers
Bekendmaking	16 februari 2005	Gemeente Tubbergen
Inspraak voor richtlijnen MER Advies wettelijke adviseurs	Februari-maart 2005	Een ieder Inspectie milieuhygiëne
Advies commissie MER	22 april 2005	Commissie MER
Overleg en vaststellen richtlijnen	20 juni 2005	Gemeente Tubbergen
Opstellen en indienen MER / strategische milieubeoordeling	November 2006	Initiatiefnemers LTO Noord Advies
Opstellen en indienen aanvraag milieuvergunning	November 2006	Initiatiefnemers LTO Noord Advies
Beoordelen aanvaardbaarheid MER en openbare kennisgeving	Januari 2007	Gemeente Tubbergen
Beoordelen ontvankelijkheid aanvraag milieuvergunning	Januari 2007	Gemeente Tubbergen
Inspraak MER	Februari 2007	Een ieder
Toetsingsadvies commissie MER	Maart 2007	Commissie MER
Ontwerpbeschikking milieuvergunning	Maart 2007	Gemeente Tubbergen
Ontwerp bestemmingsplanherziening	April 2007	Gemeente Tubbergen
Inspraak ontwerpbeschikking milieuvergunning	April 2007	Een ieder
Inspraak ontwerp bestemmingsplanherziening	Mei 2007	Een ieder
Definitieve beschikking milieuvergunning	Mei 2007	Gemeente Tubbergen
Definitief besluit herziening bestemmingsplan	Juni 2007	Gemeente Tubbergen
Beroep definitieve beschikking milieuvergunning	Juni 2007	Een ieder
Goedkeuringsbesluit provincie bestemmingsplan		Provincie Overijssel

3.4 Relevant beleid

In dit MER is alle van toepassing zijnde wet- en regelgeving aangehaald en omschreven. Tevens is aangegeven op welke manier het voorgenomen initiatief hier wordt ingepast.

Achtereenvolgens wordt ingegaan op Europees beleid, nationaal beleid, provinciaal beleid en gemeentelijk beleid.

3.4.1 Europees beleid

Vogelrichtlijn

De Europese Vogelrichtlijn heeft tot doel alle in het wild levende vogelsoorten in stand te houden. Het gaat niet alleen om de vogels zelf, maar ook om hun eieren, nesten en leefgebieden die voorkomen op het Europees grondgebied van de lidstaten. Het betreft de bescherming, het beheer en de regulering van deze soorten en stelt regels voor de exploitatie daarvan. Er kan onderscheid worden gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming.

De soortenbescherming is in Nederland opgenomen in de Flora- en Faunawet. Deze wordt toegelicht bij het onderdeel Nationaal beleid.

In Nederland zijn in totaal 79 gebieden aangewezen als vogelrichtlijngebied. Tot voor kort gold de Europese Vogelrichtlijn rechtstreeks, aangezien Nederland de gebiedsbescherming niet had opgenomen in nationale regelgeving. Per 1 oktober 2005 is de nieuwe Natuurbeschermingswet in werking getreden, hiermee is ook de gebiedsbescherming opgenomen in adequate nationale wetgeving. Nadere uiteenzetting van de Natuurbeschermingswet volgt bij het onderdeel Nationaal beleid.

Habitatrichtlijn

In 1992 is er door de lidstaten van de Europese Unie een richtlijn ondertekend welke moet zorgdragen voor bescherming en instandhouding van soorten flora en fauna die van Europees belang zijn: Habitatrichtlijn. Deze richtlijn houdt de verplichting in om habitats en diersoorten die voor de Europese Unie van belang zijn in stand te houden. Elke lidstaat moet op zijn grondgebied de gebieden die het belangrijkste zijn voor het behoud van de onder de richtlijn vallende habitats en soorten identificeren en vervolgens aanwijzen. Nederland heeft een lijst met 141 gebieden aangemeld bij de Europese Commissie. De Europese Commissie heeft deze lijst op 7 december 2004 vastgesteld. Naast gebiedsbescherming is er bij de Habitatrichtlijn ook sprake van soortenbescherming.

Evenals bij de Vogelrichtlijn wordt de soortenbescherming geregeld met de Flora- en Faunawet. De gebiedsbescherming moet gegarandeerd worden door de Natuurbeschermingswet. Echter gezien het feit dat de habitatgebieden "slechts" zijn aangemeld en nog niet zijn aangewezen geldt tot die tijd de habitatrichtlijn rechtstreeks. Aanwijzing geschiedt naar verwachting najaar 2006.

Binnen 10 kilometer rondom de locatie van initiatiefnemer bevindt zich één gebied welke is aangemeld als habitatgebied. Het betreft het gebied Lemseleermaten ten zuidoosten van Weerselo, gelegen op een afstand van circa 8500 meter (zie bijlage D). Beoordeeld dient te worden of de plannen zich verhouden ten opzichte van de ligging van dit habitatgebied. Voor de landbouw moet voornamelijk gedacht worden aan de gevolgen van de aspecten water, stof, geluid en ammoniak. In dit rapport wordt uitgebreid ingegaan op deze aspecten.

Voor een overzicht van de aanwezige soorten wordt verwezen naar bijlage M.

IPPC-richtlijn

De IPPC-richtlijn (Integrated Pollution Prevention en Control) is een Europese richtlijn die op 24 september 1996 door de Raad van de Europese Unie is vastgesteld. De richtlijn beoogt een geïntegreerde preventie en beperking van verontreiniging door industriële activiteiten tot stand te brengen en zo een hoog niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel te bereiken. De richtlijn is van toepassing op de categorieën van industriële activiteiten die worden genoemd in de bijlage behorende bij de richtlijn. Ook grote fokzeugenbedrijven (meer dan 750 plaatsen) en vleesvarkensbedrijven (meer dan 2000 plaatsen) zijn als zodanig aangewezen.

De richtlijn hanteert als uitgangspunt dat emissies naar bodem, water en lucht met inbegrip van maatregelen voor afvalstoffen moeten worden voorkomen en, wanneer dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk moeten worden beperkt. Voor een veehouderij betekent dit dat het bedrijf zodanig moet worden geëxploiteerd dat alle passende maatregelen tegen verontreinigingen (denk aan ammoniak, stank, geluid en stof) worden getroffen. Hiertoe dienen technieken (beste beschikbare technieken) te worden toegepast die het meest doeltreffend zijn in het voorkomen van emissies en effecten op het milieu, of als dit niet mogelijk blijkt, algemeen te beperken. Toename van de emissies mag echter nooit resulteren in een 'belangrijke verontreiniging'. Hiertoe dient een omgevingstoets uitgevoerd te worden. Helaas volgt niet uit de richtlijn wat wordt verstaan onder 'belangrijke verontreiniging'.

In dit rapport wordt uiteengezet wat de gevolgen van de inrichting voor het milieu en de omgeving zijn. Indien na het lezen van het MER kan worden geconcludeerd dat de plannen van initiatiefnemer inpasbaar zijn in de omgeving, kan tevens worden geconcludeerd dat wordt voldaan aan de IPPC richtlijn.

3.4.2 Nationaal beleid

Nota Ruimte

De Tweede en Eerste Kamer der Staten-Generaal hebben op respectievelijk 17 mei 2005 en 17 januari 2006 ingestemd met de nieuwe Nota Ruimte. Met de bekendmaking op 27 februari 2006 is de Nota Ruimte formeel in werking getreden.

In de Nota Ruimte is het nationaal ruimtelijk beleid vastgelegd tot 2020, waarbij de periode 2020-2030 geldt als doorkijk naar de lange termijn. De Nota Ruimte is een strategische nota op hoofdlijnen, waarin rijksverantwoordelijkheden en die van anderen helder zijn onderscheiden. Decentralisatie staat centraal: vele zaken worden overgelaten aan provinciaal en gemeentelijk bestuur.

De gebieden en netwerken die het kabinet van nationaal belang acht, vormen samen de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. Daar streeft het rijk in het algemeen naar een hogere kwaliteit. Met betrekking tot water, natuur en landschap bestaat de nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur uit de grote rivieren, het IJsselmeergebied, de kust, vogel- en habitatrichtlijngebieden en natuurbeschermingsgebieden, de Ecologische Hoofdstructuur en robuuste ecologische verbindingen, werelderfgoederen en nationale landschappen. De projectlocatie ligt in één van deze gebieden.

Ten aanzien van landbouw wordt vanuit de Nota Ruimte vooral verwezen naar de reconstructieplannen die voor de provincies Noord Brabant, Limburg, Utrecht, Overijssel en Gelderland zijn opgesteld. In de situatie van initiatiefnemers gaat het om het Reconstructieplan Salland-Twente. Dit plan is nader beschreven in het onderdeel 'Provinciaal beleid'.

Natuurbeschermingswet

Nederland heeft sinds 1967 een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het onder andere mogelijk om gebieden aan te wijzen als natuurmonumenten en deze zo te beschermen. De Natuurbeschermingswet 1967 voldeed echter niet aan de verplichtingen die in internationale verdragen en Europese verordeningen aan de bescherming van gebieden en soorten worden gesteld. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet tot stand gekomen, die zich alleen richt op gebiedsbescherming: de Natuurbeschermingswet 1998. De verplichtingen voor soortbescherming zijn overgenomen door de Flora- en faunawet.

De Natuurbeschermingswet 1998 moest de bescherming van natuurgebieden, zoals vastgelegd in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, in nationale wetgeving vastleggen. Al snel bleek dat de omzetting van Europese regels in deze wet onvoldoende was. De Natuurbeschermingswet is gewijzigd, en is op 1 oktober 2005 in werking getreden. Met het in werking treden van de nieuwe Natuurbeschermingswet, moeten de Vogel- en Habitatrichtlijn meer naar de achtergrond verdwijnen. Er is immers adequate nationale wetgeving die voldoende garanties biedt voor bescherming van Europese natuur in Nederland. De vogelrichtlijngebieden en habitatgebieden worden natura 2000-gebieden genoemd. In verband met overlap van vogelrichtlijngebieden en habitatgebieden blijven er 162 natura 2000-gebieden over. Deze zullen eind 2006 of begin 2007 formeel worden aangewezen door de minister van LNV. Deze aanwijzingsprocedure staat open voor bezwaar en beroep.

De Natuurbeschermingswet schrijft voor dat er voor alle natura 2000-gebieden een beheersplan moet worden vastgesteld. Met het opstellen hiervan moet nog worden gestart. Hiermee krijgen beheerders, gebruikers en belanghebbenden meer duidelijkheid over de vraag welke activiteiten in of nabij het gebied toelaatbaar zijn. Projecten of andere handelingen die de kwaliteit van de gebieden kunnen verslechteren of die een verstorend effect hebben op de soorten mogen niet plaats vinden zonder vergunning. Bevoegd gezag voor vergunningverlening is in principe gedeputeerde staten van de provincie.

De Natuurbeschermingswet kent tevens natuurmonumenten. Daar waar deze overlap vertonen met de natura 2000-gebieden, zal de status natuurmonument vervallen. De natuurwetenschappelijke kenmerken en natuurschoon zullen worden overgenomen in de instandhoudingsdoelstellingen van de natura 2000-gebieden.

Binnen 10 kilometer rondom de locatie van initiatiefnemer bevindt zich één gebied welke bescherming geniet in het kader van de Natuurbeschermingswet. Het betreft het gebied Heideterrein Twickel in de omgeving van Azelo op een afstand van circa 6500 meter van de locatie van initiatiefnemer (zie kaart bijlage D). Aangezien dit gebied niet als Habitatgebied is aangemeld, ligt dit gebied buiten de Natura-2000 gebieden. Hier zal dus beoordeeld moeten worden of handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in het gebied, of die het Beschermd Natuurmonument ontsieren, zijn verboden, tenzij de minister van LNV of de provincie een vergunning verleent.

Voor de landbouw moet voornamelijk gedacht worden aan de gevolgen van de aspecten water, stof, geluid en ammoniak. In dit rapport wordt uitgebreid ingegaan op deze aspecten.

Zie tevens het onderdeel 'Europees beleid' (hfd. 3.4.1).

Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet heeft tot doel in het wild levende planten en dieren te beschermen met het oog op de instandhouding van soorten. In Nederland komen zo'n 40.000 plant- en diersoorten voor, waarvan er zo'n 1000 onder de werking van de Flora- en Faunawet vallen. Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. In de Flora- en Faunawet zijn verbodsbepalingen opgenomen.

Naast de verbodsbepalingen geldt er bij elk project tevens een zorgplicht. Deze zorg houdt in ieder geval in, dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd, teneinde die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Een ieder dient zó te handelen of juist handelingen na te laten, dat de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten daarvan géén of zo min mogelijk hinder ondervinden.

Op de locatie van initiatiefnemer wordt al sinds jaar en dag een agrarisch bedrijf gerund. De nieuwbouw van de stallen die moet plaatsvinden is deels gesitueerd op het huidige erf van het bedrijf (momenteel verhard) en voor een deel op een stuk grond aangrenzend aan het erf.

Een deel van de nieuw te bouwen stallen is gepland op grond met hierop de huidige erfbeplanting (bomen en struiken). Dit wordt echter zodanig onderhouden en gesnoeid, dat verwacht mag worden, dat er geen soorten aanwezig zijn, welke extra bescherming genieten.

Een deel van de nieuw te bouwen stallen is gepland op cultuurgrond welke momenteel in gebruik is als grasland of bouwland ten behoeve van asperges. Gezien het intensieve gebruik (beweiden / maaien / onkruidbestrijding enz) is het niet aannemelijk dat er beschermde soorten aanwezig zijn.

In de directe nabijheid van de locatie bevinden zich geen leefgebieden van bepaalde populaties.

Omdat er geen overtredingen van verbodsbepalingen zullen plaatsvinden door het voornemen van initiatiefnemer, is geen ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet nodig.

In bijlage M is een notitie opgenomen die is opgesteld door de provincie Overijssel. De conclusies hieruit ten aanzien van 'Flora- en faunawet en Habitatrichtlijn' soorten luiden als volgt:

- In het kilometerhok 247- 485, waarin de locatie van initiatiefnemers ligt, zijn alleen waarnemingen bekend van grotere algemene zoogdiersoorten. De uitbreiding van de varkenshouderij heeft geen gevolgen voor deze soorten.
- Flora- en vegetatieonderzoek is in 1996 uitgevoerd door de Provincie Overijssel en er is een milieuinventarisatie gemaakt door het Ecologisch Kenniscentrum. Er is een groeiplaats van de beschermde Dotterbloem aangetroffen, ten zuiden van de Broekzijdeweg. De geplande uitbreiding heeft geen gevolgen voor deze groeiplaats.
- Het plangebied was in 1996 in gebruik als maisakker en er werden asperges geteeld.
- Systematisch onderzoek naar broedvogels binnen het plangebied is niet verricht door de Provincie Overijssel. Werkzaamheden op plaatsen waar vogels kunnen nestelen, dienen niet tijdens de broedtijd (15 maart-15 juli) worden uitgevoerd.

Reconstructiewet

De Reconstructiewet concentratiegebieden vormt de wettelijke basis voor de reconstructie. De wet is op 1 april 2002 in werking getreden. De reconstructie is bedoeld voor de herinrichting en revitalisering van de concentratiegebieden Limburg, Brabant, Gelderland, Utrecht en Overijssel. Een nadere beschouwing is weergegeven in het onderdeel Provinciaal beleid.

Wet milieubeheer

De aanvraag voor een nieuwe milieuvergunning zal worden getoetst aan de wet milieubeheer, met uitzondering van de aspecten ammoniak en geurhinder.

Wet ammoniak en veehouderij

Van belang voor het aspect ammoniakemissie bij vergunningverlening is de invloed van de Wet ammoniak en veehouderij (hierna te noemen WAV) welke per 8 mei 2002 van kracht geworden is.

Bij de beslissing inzake de vergunning voor de oprichting of verandering van een veehouderij betreft het bevoegd gezag de gevolgen van de ammoniakemissie uit de tot de veehouderij behorende dierenverblijven uitsluitend op de wijze die is aangegeven in de WAV. Beoordeling vindt plaats ten opzichte van zogenaamde kwetsbare gebieden. Een kwetsbaar gebied is een gebied welke in het ammoniakbeleid van voor 1 januari 2002 als voor verzuring gevoelig gebied werd aangemerkt en is opgenomen binnen de door de provincie vast te stellen ecologische hoofdstructuur (EHS) (zie onderdeel Provinciaal beleid).

Er wordt onderscheid gemaakt tussen bedrijven gelegen binnen een kwetsbaar gebied of in een zone van 250 meter hieromheen en bedrijven welke hierbuiten zijn gelegen. Voor de eerste groep bedrijven geldt een maximaal emissieplafond ten aanzien van ammoniak welke niet mag worden overschreden. Voor de tweede groep is opgenomen dat wanneer een bedrijf onder de reikwijdte van de IPPC-richtlijn valt en dit bedrijf uitbreidt, deze uitbreiding niet mag resulteren in een belangrijke toename van de verontreiniging.

Het dichtst bijgelegen kwetsbaar gebied bevindt zich ten noordoosten van Albergen op een afstand van circa 4000 meter vanaf het eerste diervverblijf (bijlage C). Er geldt dus geen maximaal emissieplafond. Aangezien het bedrijf onder de werkingssfeer van de IPPC richtlijn komt te vallen, dient bepaald te worden of de uitbreiding resulteert in een belangrijke toename van de verontreiniging. In dit rapport wordt hier uitgebreid op ingegaan.

Opgemerkt dient te worden dat de ministerraad op voorstel van staatssecretaris Van Geel heeft ingestemd met een wetsvoorstel tot wijziging van de WAV. Bedoeling is dat de bescherming van de WAV zich zal gaan beperken tot de zeer kwetsbare natuurgebieden. In het wetsvoorstel wordt geregeld dat de provincies de zeer kwetsbare gebieden gaan aanwijzen. De provincies kunnen alleen gebieden aanwijzen die binnen de ecologische hoofdstructuur (EHS) zijn gelegen. Kwetsbare gebieden die deel uitmaken van vogel- en habitatrichtlijngebieden moeten verplicht worden aangewezen. Bij de overige kwetsbare gebieden dienen de provincies een afweging te maken aan de hand van in de wet genoemde aspecten. Gebieden kleiner dan 50 hectare mogen alleen worden aangewezen als er zeer grote natuurwaarden aanwezig zijn. Het wetsvoorstel kan rekenen op steun van IPO, VNG en de landbouworganisaties.

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Op 28 december 2005 is het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij gepubliceerd. Uit het besluit volgt dat indien in een veehouderij dieren worden gehuisvest van een categorie waarvoor in de bijlage bij het besluit een maximale emissiewaarde is aangegeven, voor die dieren geen huisvestingssystemen mogen worden toegepast met een ammoniakemissiefactor die hoger is dan de maximale emissiewaarde. Voor bestaande huisvestingssystemen geldt een overgangstermijnen tot 1 januari 2010. Voor veehouderijen die onder de reikwijdte van de IPPC richtlijn vallen, geldt een kortere overgangstermijn, namelijk tot 30 oktober 2007. Het besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij zal op een nader bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip in werking treden.

Regeling ammoniak en veehouderij

De regeling bevat een lijst met huisvestingssystemen met de bijbehorende ammoniakemissiefactoren. Aan de hand hiervan dient de totale ammoniakemissie geproduceerd op een agrarisch bedrijf bepaald te worden. Tot het moment dat het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij in werking treedt moeten de maximale emissiewaarden uit deze regeling worden toegepast.

Directe ammoniakschade

Naast schade aan natuurgebieden en bos kan ammoniak tevens schadelijk zijn voor andere soorten, waaronder agrarische gewassen. Uit onderzoek van onder andere het IPO (rapport "stallucht en planten") is gebleken dat niet alle soorten even gevoelig zijn voor ammoniak. Als gevoelig kunnen worden aangemerkt kasgewassen, fruitteelt, coniferen en voedselarme vegetaties. Andere gewasgroepen lopen een verwaarloosbare kans te worden beschadigd.

In de loop der jaren is door uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State het aspect directe ammoniakschade geheel in kaart gebracht. In het kort komt het erop neer dat van de stal tot gevoelige soorten een minimale afstand van 50 meter moet worden aangehouden, wil met eventuele schade als gevolg van ammoniakemissie worden vermeden. Bij minder gevoelige soorten is een afstand van 25 meter voldoende.

Binnen aangegeven afstanden ten opzichte van het bedrijf bevinden zich geen gevoelige gewasgroepen. Derhalve kan worden geconcludeerd dat er geen sprake is van ammoniakschade voor agrarische gewassen.

Wet verontreiniging oppervlaktewateren

De Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO) stelt regels ter bescherming van het oppervlaktewater tegen verontreiniging. Het is verboden zonder vergunning afvalstoffen, verontreinigende stoffen of schadelijke stoffen, in welke vorm ook, in te brengen in oppervlaktewateren. Tevens kunnen op grond van deze wet regels worden gesteld met het oog op een doelmatige werking van betrokken zuiveringstechnische installaties.

Op grond van de WVO zijn diverse algemene maatregelen van bestuur vastgesteld. Voor een veehouderij is in het bijzonder van toepassing het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij. Dit Besluit stelt regels ten aanzien van lozingen in het oppervlaktewater van (niet verontreinigd) water vanaf het erf, alsmede het gebruik van bestrijdingsmiddelen en meststoffen in de nabijheid van oppervlaktewater.

Door de activiteiten van initiatiefnemer vinden geen directe lozingen in het oppervlaktewater plaats. Afvalwater wordt opgeslagen in kelders en beschouwd als zijnde meststof. Het uitrijden van mest is een bodemlozing waarop het Besluit gebruik meststoffen, een algemene maatregel op grond van de Wet bodembescherming, van toepassing is. Bij het vaststellen van aanwendingsnormen op grond van dit Besluit is rekening gehouden met eventuele uit- en afspoeling. De depositie van ammoniak, afkomstig van een veehouderij, is uitgezonderd van de werking van de Wvo (Uitvoeringsbesluit art.1 derde lid Wvo, laatstelijk gewijzigd 27 januari 2000, Stb. 43). Aangezien er geen lozingen in het oppervlaktewater plaatsvinden en indirecte lozingen zijn uitgezonderd (ammoniakdepositie) of op een andere wijze worden gereguleerd, is geen vergunning op grond van de WVO vereist.

Besluit Luchtkwaliteit

Op 5 augustus 2005 is het Besluit Luchtkwaliteit 2005 in werking getreden. Het besluit heeft gevolgen voor het verlenen van milieuvergunningen en voor ruimtelijke plannen. De luchtkwaliteit moet namelijk betrokken worden in alle besluitvorming rondom projecten die mogelijk invloed hebben op deze luchtkwaliteit.

In het besluit zijn grenswaarden opgenomen voor zwaveldioxide, stikstofdioxide en stikstofoxiden, fijn stof (PM10), lood, benzeen en koolmonoxide. Bij landbouwbedrijven verdient vooral het aspect fijn stof aandacht. Voor alle alternatieven wordt dit aspect beschreven.

Nederlandse emissierichtlijn lucht

Het doel van de Nederlandse emissierichtlijn lucht (NER) is ten eerste het harmoniseren van de milieuvergunningen met betrekking tot emissies naar de lucht en ten tweede het verschaffen van informatie over de stand der techniek op het gebied van emissiebeperking.

De NER is vastgesteld door de gezamenlijke overheden (rijk, provincies en gemeente), met de industrie in een adviserende rol. De NER heeft geen formele wettelijke status. Het is de bedoeling dat de NER wordt gebruikt als richtlijn voor de vergunningverlening.

Voor specifieke activiteiten of bedrijfstakken zijn bijzondere regelingen van toepassing. Aangezien dit niet geldt voor landbouwbedrijven, zijn de algemene eisen van toepassing. Landbouwkundige aspecten die getoetst zouden kunnen worden aan de NER zijn vooral geur- en stofhinder. Beoordeeld dient te worden of ten aanzien van deze aspecten de best beschikbare technieken worden toegepast. In het MER wordt hier nader op ingegaan.

Wet stankemissie veehouderijen

De Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden dateert van 16 mei 2002 en geeft de regels inzake stankemissie in ontwikkelingsgebieden, verwevingsgebieden en extensiveringsgebieden primair natuur. Deze wet is het enige toetsingskader voor het aspect geuremissie vanaf het moment dat voor een gebied een reconstructieplan is bekend gemaakt. Voor het gebied Salland en Twente is inmiddels een reconstructieplan vastgesteld en bekend gemaakt (zie onderdeel Provinciaal beleid). Tegen het reconstructieplan is beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Omdat er nog geen uitspraak is gedaan, is er een kans dat het reconstructieplan wordt vernietigd. Of dit dan ook resulteert in het buiten werking stellen van de Wet stankemissie veehouderijen is niet de verwachting. De wet noemt namelijk dat het van kracht wordt, wanneer er een reconstructieplan is bekend gemaakt. Dit is sowieso het geval voor het gebied Salland-Twente.

Regeling stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden

In de Staatscourant van 28 april 2003 is de Regeling stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden gepubliceerd. Hierbij is opgemerkt dat deze regeling van kracht wordt op het moment dat de Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden van kracht wordt. Deze wet is op 1 mei 2003 van kracht geworden.

In de regeling is een lijst met geuremissienormen voor de verschillende diercategorieën in verschillende huisvestingsystemen opgenomen. Deze wijken af van de normen genoemd in de Richtlijn veehouderij en stankhinder 1996, maar zijn wel gebaseerd op onderzoek. In de jaren 1996 tot en met 1999 is een meetsystematiek voor geur ontwikkeld en is een aantal stalsystemen gemeten.

Vervolgens is vanaf het jaar 2000 een bestand opgebouwd met meetresultaten van zoveel mogelijk stalsystemen per diercategorie en van nabehandelingstechnieken. De resultaten zijn vastgelegd in de rapporten "Geuremissies uit de veehouderij" (IMAG, Nota P2000-II) en "Geuremissies uit de Veehouderij II" (IMAG, Nota P2002-09).

Deze rapporten zijn uitgangspunt geweest bij de totstandkoming van de normen genoemd in de Regeling stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden. De normen zijn in het MER gehanteerd om de totale geuremissie van het bedrijf, uitgedrukt in mestvarkeneenheden (MVE), te bepalen.

Publicatiereeks lucht 46

Volgens de Wet stankemissie veehouderijen is beoordeling van het aspect cumulatieve geurhinder niet meer noodzakelijk. Aangezien het bedrijf na uitbreiding valt onder de werkingssfeer van de IPPC-richtlijn wordt gesteld dat de geuremissie vanuit het bedrijf tevens moet worden beoordeeld in relatie tot de geuremissie afkomstig van andere bedrijven. Een manier om de zogenaamde cumulatieve geurhinder te bepalen volgt uit Publicatiereeks lucht 46.

Voor alle alternatieven is de cumulatieve geurhinder bepaald. Daarbij is gerekend met de geuremissienormen uit de Regeling stankemissie veehouderijen en de categorie-indeling die volgt uit de Wet stankemissie veehouderijen. Resultaten zijn opgenomen in dit MER.

Meststoffenwet

De basis van het mestbeleid vanaf 1 januari 2006 is de gewijzigde meststoffenwet. Belangrijkste wijziging in de nieuwe meststoffenwet 2006 is de introductie van het stelsel van gebruiksnormen. Er zal een gebruiksnorm gaan gelden ten aanzien van dierlijke meststoffen. Daarnaast komt er een stikstofgebruiksnorm en een fosfaatgebruiksnorm. Met de gift aan dierlijke meststoffen, kunstmeststoffen en overige organische meststoffen mogen deze gebruiksnormen niet worden overschreden.

De introductie van stikstofgebruiksnormen en de gebruiksnorm voor dierlijke meststoffen is een directe uitwerking van de Europese Nitraatrichtlijn. Deze stelt dat de concentratie nitraat in grondwater maximaal 50 milligram per liter zijn. Aan deze verplichting kan alleen worden voldaan wanneer er maatregelen worden genomen die de toevoer van stikstof beperken, dus een stelsel van gebruiksnormen. Ondanks dat de meststoffenwet geen toetsingskader is bij milieuvergunningverlening, is deze wet wel van grote invloed op de bedrijfsvoering.

Varkensbesluit

Welzijnswetgeving voor de varkenshouderij is omschreven in het Varkensbesluit. Uiteraard dient het bedrijf van initiatiefnemer hieraan te voldoen. Het varkensbesluit is mede aanleiding voor de plannen van initiatiefnemer het bedrijf te ontwikkelen.

3.4.3 Provinciaal beleid

Streekplan

Het provinciaal beleid ten aanzien van ruimtelijke ordening is voor Overijssel omschreven in het Streekplan Overijssel 2000+. Dit plan is richtinggevend en vormt het toetsingskader voor nieuw te ontwikkelen provinciaal en (inter)gemeentelijk ruimtelijk en ruimtelijk relevant beleid. In het streekplan heeft ook de regionale vertaling van het vigerende rijksruimtelijk beleid plaatsgevonden.

In het streekplan is het gebied waar het bedrijf van initiatiefnemers is gelegen aangeduid als zone 1, met als hoofdkoers ontwikkeling landbouw (zie bijlage D). Dit houdt in dat het gebied met name is bedoeld voor het behouden en uitbreiding van de landbouwfuncties.

Reconstructieplan Salland-Twente

Voor het gebied Salland Twente is op 15 september 2004 door Provinciale Staten van Overijssel een reconstructieplan vastgesteld. Het plan is goedgekeurd door de minister van LNV en de staatssecretaris van milieu. Volgens de kaarten behorende bij het reconstructieplan is de locatie gelegen in het zogenaamde landbouwonwikkelingsgebied (zie bijlage E). In zo'n gebied is de hoofdlijn de intensieve veehouderij een duurzaam perspectief op bedrijfsontwikkeling te geven en tegelijkertijd uitbreiding van andere functies, die de ontwikkeling van de intensieve veehouderij beperkingen kunnen opleggen zo veel mogelijk tegengaan. Het vastgestelde reconstructieplan biedt voor bedrijven in een landbouwonwikkelingsgebied de mogelijkheid om het bouwblok tot 3 ha of meer te vergroten onder voorwaarde dat het landschappelijk goed inpasbaar is.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Doel van de EHS is het realiseren van een netwerk van natuurgebieden door middel van natuurbehoud en natuurontwikkeling. Iedere provincie in Nederland dient de provinciale ecologische hoofdstructuur vast te stellen. Aan de hand van dit besluit kan door het bevoegde gezag beoordeeld worden welke voor verzuring gevoelige gebieden binnen de provinciale ecologische hoofdstructuur zijn gelegen en hiermee dus kwetsbaar in de zin van de WAV zijn.

Gedeputeerde Staten van Overijssel hadden op 3 februari 2004 hierover reeds een besluit genomen. Uit dit besluit volgt niet de complete EHS in de provincie, maar blijkt wel welke voor verzuring gevoelige gebieden kwetsbaar zijn. Op 26 maart 2005 is er door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State geoordeeld over het door diverse partijen ingestelde beroep. De voorzitter oordeelde dat de provincie Overijssel niet bevoegd is kwetsbare gebieden vast te stellen. Gedeputeerde Staten hadden zich moeten beperken tot de EHS, het is aan het bevoegde gezag om te beoordelen of een voor verzuring gevoelig gebied hierbinnen is gelegen en daarmee kwetsbaar wordt. Het besluit van 3 februari 2004 is hiermee vernietigd.

Op 16 augustus 2005 hebben Gedeputeerde Staten opnieuw een definitief besluit genomen. Hieruit volgt de ligging van de EHS (bijlage B). Aan de hand hiervan kan worden bepaald welke Voor Verzuring Gevoelige Gebieden (VVG) binnen de EHS zijn gelegen en hiermee dus als kwetsbaar moeten worden beschouwd.

Het eerste dierverblijf van initiatiefnemer is gelegen op circa 4000 meter vanaf het eerste kwetsbare gebied (bijlage C).

3.4.4 Gemeentelijk beleid

Milieubeleidsplan

De gemeente Tubbergen heeft op 18 april 2005 het Milieubeleidsplan 2005 - 2008 vastgesteld. In het plan staan de begrippen milieukwaliteit, leefbaarheid en duurzaamheid centraal. Doel is een prettig en gezond leefmilieu, nu en in de toekomst. Een belangrijke uitdaging voor de komende jaren is het verder verbeteren van de samenhang tussen het milieubeleid en andere beleidsterreinen.

Ten aanzien van de landbouw in het landelijk gebied wordt in het plan gerefereerd aan het bestemmingsplan en het reconstructieplan.

Initiatiefnemers zijn voornemens het bedrijf aan te passen en uit te breiden. Deze gewenste verandering dient gepaard te gaan met een vergroting van het bouwperceel. Aangezien de locatie is gelegen in het zogenaamde landbouwonwikkelingsgebied is deze vergroting in principe mogelijk. Vanwege het feit dat bij het voorkeursalternatief de ammoniakemissie en de stofemissie vanuit de inrichting afnemen en het geheel landschappelijk wordt ingepast, zal de leefkwaliteit in de omgeving voor genoemde aspecten verbeteren. De geuremissie zal in het voorkeursalternatief toenemen. Het is echter vergunbaar op basis van zowel de individuele als de cumulatieve beoordeling.

Eén en ander staat beschreven in het MER.

Landschapsonwikkelingsplan

Gemeente Tubbergen is momenteel samen met buurgemeenten Twenterand, Dinkelland, Losser en Oldenzaal bezig met het opstellen van een landschapsonwikkelingsplan. Dit plan is een uitvoeringsplan van de reconstructie. In het reconstructieplan is met name in de extensiveringsgebieden maar ook in de verwevingsgebieden de instandhouding en de ontwikkeling van natuur en landschap een belangrijk thema. Voor de landbouwonwikkelingsgebieden geldt echter dat bestaande intensieve veehouderijen ruimte krijgen om op te schalen, onder voorbehoud dat vergroting van het bouwperceel landschappelijk goed is in te passen.

Milieuvergunning

De gemeente heeft op 24 september 1999 een milieuvergunning (revisievergunning) verleend, vervolgens is op 31 maart 2000 een wijzigingsvergunning verleend. Er is vergunning voor het houden van in totaal 645 zeugen, 2308 gespeende biggen, 180 opfokzeugen en 450 vleesvarkens (bijlage F). Het aantal dierplaatsen is voor de categorieën gespeende biggen 2501 stuks en voor de vleesvarkens 480.

Een deel van de guste en dragende zeugen, een deel van de gespeende biggen en alle vleesvarkens worden gehuisvest in emissiearme stalsystemen.

Alle stallen zijn binnen de driejaarstermijn voltooid en in werking gebracht, wat inhoudt dat er volgens artikel 8.18 van de Wet milieubeheer geen rechten zijn vervallen.

Voor de gewenste ontwikkeling van het bedrijf is een nieuwe milieuvergunning nodig. Het betreft een nieuwe, de gehele inrichting omvattende milieuvergunning (artikel 8.4 Wet milieubeheer). De aanvraag om milieuvergunning (beschreven in het voorkeursalternatief) zal tegelijkertijd met het MER worden ingediend bij de gemeente Tubbergen.

Bestemmingsplan

Volgen het vigerende Bestemmingsplan 'Buitengebied Tubbergen' (vastgesteld op 11 januari 1982) heeft het bedrijf een agrarische bestemming en is gelegen in agrarisch gebied. Voor de inrichting is een agrarisch bouwperceel opgenomen met een oppervlakte van circa 1,5 ha.

Voor de nieuwbouwplannen zal een vergroting van het bouwblok worden aangevraagd tot ruim 3 ha. In het vigerende bestemmingsplan zijn geen vrijstellingen of wijzigingsbepalingen opgenomen, waarmee aanpassing van het bouwperceel tot de gewenste vorm en afmeting mogelijk wordt gemaakt. Een partiële herziening is noodzakelijk.

De gemeente Tubbergen heeft 6 juli 2004 een besluit genomen om in principe medewerking te willen verlenen aan vergroting van het agrarisch bouwblok middels een partiële herziening van het bestemmingsplan (brief 7 juli 2004 kenmerk RO/04.4644).

Het vastgestelde reconstructieplan biedt voor bedrijven in een landbouwontwikkelingsgebied de mogelijkheid om het bouwblok tot 3 ha of meer te vergroten onder voorwaarde dat het landschappelijk goed inpasbaar is.

Ingenieursbureau Eelenwoude BV uit Goor heeft een advies uitgebracht over de landschappelijke inpassing. De inrichtingsschets is als bijlage N bijgevoegd.

Voor de nieuw te bouwen stallen zal te zijner tijd een bouwvergunning worden aangevraagd.

4.1 Algemeen

De gemeente heeft op 24 september 1999 een milieuvergunning (revisievergunning) verleend, vervolgens is er op 31 maart 2000 een wijzigingsvergunning verleend. Er is vergunning voor het houden van in totaal 645 zeugen, 2308 gespeende biggen, 180 opfokzeugen en 450 vleesvarkens. Naast de varkenshouderijactiviteit worden er asperges geteeld (0,4 ha). De asperges worden binnen de inrichting opgeslagen, verwerkt en verhandeld. Ook de hiermee gepaard gaande activiteiten zijn vergund.

Genoemde dieren aantallen worden momenteel ook gehouden. De situatie is weergegeven in bijlage F.

Een deel van de guste/dragende zeugen en een deel van de gespeende biggen en alle vleesvarkens worden gehuisvest in emissiearme stalsystemen (Bijlage F).

Volgens de Wet Milieubeheer (artikel 8.18) moeten gebouwen die zijn vergund binnen drie jaren na het onherroepelijk van de milieuvergunning zijn gerealiseerd en in gebruik zijn genomen. Is dit niet het geval, dan is er sprake van vervallen rechten. In onderhavige situatie is voldaan aan deze bepaling, derhalve zijn de vigerende rechten gelijk aan de vergunde situatie.

4.2 Huisvesting

Op dit moment worden de dieren gehouden in drie verschillende stallen, die middels centrale gangen met elkaar verbonden zijn. Een deel van de dieren wordt gehouden op emissiearme stalsystemen:

1. 171 guste/dragende zeugen (171 plaatsen) worden individueel gehuisvest in een systeem met smalle mestkanalen met metalen driekantroosters. Door het beperkte emitterend oppervlak en door de goede mestdoorlaat van de roosters wordt de ammoniakemissie per dierplaats gereduceerd.
2. 890 gespeende biggen (959 plaatsen) worden gehuisvest in een stalsysteem met een mestgoot met schuine wand en mestafvoersysteem. De ammoniakuitstoot wordt beperkt door verkleining van het mestoppervlak (door schuin geplaatste wand in de mestgoot), verdunning van de mest door extra watertoevoeging en door regelmatige mestafvoer.
3. 450 vleesvarkens (480 plaatsen) worden gehuisvest in een stalsysteem voorzien van mestkelders met water- en mestkanaal, de laatste met schuine putwand(en) en met metalen driekantrooster. De ammoniakuitstoot wordt beperkt door verkleining van het mestoppervlak per dierplaats. Aan de achterkant wordt de mest opgevangen in een breed mestkanaal, voorzien van een metalen driekantrooster en schuine putwand(en).

De stallen voldoen momenteel aan de regelgeving omtrent milieu en dierwelzijn. Ten aanzien van de ammoniakemissie per dierplaats zijn er aanpassingen nodig voor 1 januari 2010 op grond van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij.

Wat betreft dierwelzijn moeten uiterlijk 1 januari 2013 aanpassingen worden verricht met betrekking tot de minimale oppervlakte voor gespeende biggen en groepshuisvesting voor zeugen.

4.3 Organische mest

De totale oppervlakte cultuurgrond behorende bij het bedrijf bedraagt 2,0 ha. De grond is gelegen direct grenzend aan de kant van het bouwperceel. 1,6 ha wordt gebruikt als grasland en 0,4 ha fungeert als bouwland voor de het telen van asperges.

Concreet betekent dit dat nagenoeg alle geproduceerde varkensmest moet worden afgevoerd naar derden. De mest gaat naar een vaste relatie in Drente; gegarandeerde afzet van mest is gewaarborgd. Het gaat jaarlijks om circa 3800 kuub. De betreffende akkerbouwer heeft zelf geen mestopslag. Concreet betekent dit dat de afvoer van mest op een tweetal momenten in het jaar plaats vindt, namelijk het voorjaar en het najaar. In het voorjaar wordt circa 60% van de mest afgevoerd, in het najaar 40%.

De opslagcapaciteit van de aanwezige kelders op het bedrijf van initiatiefnemer bedraagt circa 2780 kuub. Daarnaast is een mestbassin aanwezig met een inhoud van 1500 kuub. Dit betekent dat de capaciteit toerikend is voor ruim een jaar.

4.4 Werkzaamheden

Op het bedrijf worden de huidige werkzaamheden rondgezet door circa 3,5 volwaardige arbeidskrachten. Dit resulteert in zo'n 6700 arbeidsuren (1900 uur per vak) per jaar.

De meest voorkomende werkzaamheden zijn hieronder uiteengezet:

Dagelijks worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Verzorging en controle varkens
- Bereiding en verwerking mengvoer
- Controle van installaties

Wekelijks vinden de volgende werkzaamheden plaats:

- Afvoer gespeende biggen
- Spenen van biggen en verplaatsen dieren
- Afvoer vleesvarkens
- Insemineren fokzeugen
- Reiniging vrijkomende afdelingen

Met regelmaat vinden de volgende werkzaamheden plaats:

- Afvoer slachtzeugen
- Afvoer mest
- Onderhoud stallen

Asperges

- verwerking van asperges
- verhandelen van asperges

Deze werkzaamheden vinden plaats gedurende de maanden mei en juni.

4.5 Vervoersbewegingen

Globaal vinden in de referentiesituatie de volgende vervoersbewegingen plaats:

	Frequentie (gemiddeld)	Tijdstip	Duur
Aanvoer enkelvoudige voerdersmiddelen	3 vrachtwagens per dag	Tussen 7 en 19 uur	0,7 uur per keer
Aanvoer enkelvoudige voerdersmiddelen	1 vrachtwagen per dag	Tussen 19 en 23 uur	0,7 uur per keer
Afvoer biggen *	1 vrachtwagen per dag	Tussen 7 en 19 uur	1,5 uur per keer
Afvoer vleesvarkens *	1 vrachtwagen per dag	Tussen 7 en 19 uur	1,5 uur per keer
Pakket/goederen	2 bestelwagens per dag	Tussen 7 en 19 uur	0,2 uur per keer
Pakket/goederen	1 vrachtwagen per dag	Tussen 7 en 19 uur	0,2 uur per keer
Vervoer personeel	3 auto's per dag (aankomst / vertrek)	Tussen 7 en 19 uur	--
Dierenarts	1 auto per dag (aankomst/vertrek)	Tussen 7 en 19 uur	--
Adviseur	1 auto per dag (aankomst/vertrek)	Tussen 7 en 19 uur	--
Bezoekers o.a. huisverkoop asperge	10 auto's per dag (aankomst/vertrek) gedurende de maanden mei en juni	Tussen 7 en 19 uur	0,1 uur per keer
Afvoer mest (incidenteel) **	16 vrachtwagens per dag	Tussen 7 en 19 uur	0,25 uur per keer
Afvoer mest (incidenteel) **	2 vrachtwagens per dag	Tussen 23 en 7 uur	0,25 uur per keer

* Afvoer biggen en afvoer vleesvarkens vindt nooit op één en dezelfde dag plaats

** Circa 60 procent van de geproduceerde mest wordt afgevoerd in de maanden februari, maart en april (bemestingsseizoen). De afvoer van grote hoeveelheden mest vindt plaats gedurende circa 8 dagen per jaar. De vrachtauto's worden vanuit de mestzak geladen in circa 15 minuten. Op één dag komen en gaan circa 16 vrachtwagens: tussen 05.30 en 07.00 uur is het mogelijk dat 2 vrachtwagens komen laden.

** De afvoer van mest kan als incidentele bedrijfssituatie worden beschouwd, aangezien het maximaal 12 x per jaar voorkomt.

Het bedrijf is voor auto's en vrachtwagens bereikbaar via drie inritten gelegen aan de Broekzijdeweg. Het personeel, de dierenarts en de bezoekers parkeren op de parkeerplaatsen bij het huidige kantoor (gelegen aan de zuid-westzijde van zeugenstal 1).

De auto's voor het afleveren van goederen en pakketten parkeren ofwel de auto op bovengenoemde parkeerplaats ofwel aan de voorzijde (zuidzijde) van de varkensstallen.

Vrachtauto's ten behoeve van voerleverantie komen lossen bij de voerkeuken via de meest westelijk gelegen inrit.

De afvoer van varkens vindt plaats op twee plaatsen. Aan de zuidkant van de stallen worden met behulp van een hellingbaan biggen geladen. Aan de noordzijde van de stallen worden de vleesvarkens geleverd.

De mestafvoer gaat middels vrachtauto's die rechtstreeks de mest uit de mestzak pompen. De aan- /afvoer vindt plaats via de meest westelijke gelegen inrit.

Zie bijlage F.

4.6 Afvalwater

Afvalwater welke op het bedrijf ontstaat is voornamelijk afvalwater van huishoudelijke aard en reinigingswater van de stallen. Reinigingswater van veetransportwagens ontstaat niet, aangezien er geen dieren worden aangevoerd op het bedrijf.

Het bedrijfsafvalwater wat vrijkomt bij het verwerken van de asperges wordt via een afgedamde sloot geloosd op het oppervlaktewater. Ook het spoelwater van de ontijzeringinstallatie (circa 1 kuub per dag) van de hydrofoor wordt op deze wijze geloosd. Formeel is hier een ontheffing voor nodig; deze is echter nooit aangevraagd. Gezien de plannen zal de afvalwaterproblematiek op een andere wijze worden geregeld (zie voorkeursalternatief hfd. 5.6).

Het afvalwater van huishoudelijke aard, afkomstig van de bedrijfswoning en personeelskantine wordt geloosd op het aanwezige gemeentelijke rioleringsstelsel. Al het andere afvalwater welke op het bedrijf ontstaat komt terecht in de aanwezige mestkelders en wordt beschouwd als organische mest.

4.7 Gas, elektra en water

In de huidige situatie wordt jaarlijks circa 32.000 kuub gas gebruikt (inclusief privé).

Voor de gehele inrichting wordt momenteel circa 230.000 kWh per jaar gebruikt (inclusief privé).

Het verbruik aan water is in de referentiesituatie circa 5.000 kuub, gebaseerd op een norm van 7 kuub per zeug. Al het water betreft grondwater wat binnen de inrichting wordt opgepompt. Een aanwezige bronwaterinstallatie onttrekt grondwater op een diepte van circa 15 meter.

Voor het onttrekken van grondwater is de provincie Overijssel het bevoegd gezag.

Alleen voor het huishoudelijk gebruik wordt gebruik gemaakt van leidingwater (circa 500 kuub per jaar).

5.1 Algemeen

Het voorkeursalternatief betreft het aanpassen en uitbreiden van de varkenshouderij tot een omvang van 1502 zeugen, 5407 gespeende biggen, 432 opfokzeugen en 10.393 vleesvarkens. Zie bijlage G voor een uiteenzetting van het voorkeursalternatief.

Alle stallen zijn in de gewenste opzet emissiearm ten aanzien van ammoniak, zeugen worden gehouden in groepshuisvesting, gespeende biggen hebben allen de beschikking over circa 0,4 m² en de vleesvarkens hebben allen de beschikking over circa 1,0 m², met uitzondering van 833 vleesvarkens (< 30 kg) die in de biggenstal (nr. 2) worden gehuisvest. Deze 833 vleesvarkens zijn in feite zware biggen tussen 25 en 30 kg. Volgens de norm mogen maximaal 3,6 biggen per zeug worden vergund oftewel 5407 biggen (1502 zgn*3,6), terwijl er 6240 biggenplaatsen zijn. Het verschil, 833 plaatsen, wordt derhalve als vleesvarkensplaats aangevraagd. Het gaat om vleesvarkens tussen 25 en 30 kg, die nog aanwezig zijn in de biggenstal voordat ze verplaatst worden naar de vleesvarkensstal. Deze dieren hebben een netto hokoppervlakte van 0,4 m², conform de eisen van het Varkensbesluit.

Initiatiefnemers zijn voornemens om brijvoer te gaan verstrekken aan de vleesvarkens die gehuisvest worden in de stallen 3 en 4.

5.2 Huisvesting

Bij het voorkeursalternatief zullen alle stallen emissiearm worden uitgevoerd. Gekozen is voor toepassing van chemische luchtwassers 95 % reductie. Met dit systeem kan "relatief het eenvoudigst" worden voldaan aan de (ammoniak)emissiearme verplichting volgend uit de IPPC-richtlijn.

Bij de stallen voor kraamzeugen, biggen, een deel van de opfokzeugen en vleesvarkens wordt behalve luchtwassing ook een emissiearm huisvestingssysteem toegepast. Met uitzondering van de kraamzeugen ontstaat hierdoor een nog gunstiger situatie ten aanzien van de geuremissie. Het toepassen van dit principe is redelijk eenvoudig bij nieuwbouw.

De volgende varkensstallen en stalsystemen zijn in het voorkeursalternatief aanwezig:

- Stal 1:
- 352 kraamzeugen worden gehouden in hokken voorzien van een mestpan met water en mestkanaal. De ventilatielucht wordt gezuiverd middels een chemische luchtwasser.
 - 1150 gaste en dragende zeugen worden gehouden in een stal voorzien van een chemische luchtwasser.
 - 72 opfokzeugen worden gehouden in een stal voorzien van een chemische luchtwasser.
 - 11 beren worden gehouden in een stal voorzien van een chemische luchtwasser.
- Stal 2:
- 5407 gespeende biggen worden gehouden in opfokhokken voorzien van een schuine putwand. De ventilatielucht wordt gezuiverd middels een chemische luchtwasser.
 - 833 vleesvarkens (< 30 kg) worden eveneens gehouden in hokken voorzien van een schuine putwand. De ventilatielucht wordt gezuiverd middels een chemische luchtwasser.
 - 360 opfokzeugen worden gehouden in een stalsysteem met mestkelders met water- en mestkanaal, waarbij het mestkanaal is uitgevoerd met een schuine putwand. De ventilatielucht wordt gezuiverd middels een chemische luchtwasser.
 - 11 beren worden gehouden in een stal voorzien van een chemische luchtwasser.

- Stal 3: - 5020 vleesvarkens worden gehouden in een stalsysteem met mestkelders met water- en mestkanaal, waarbij het mestkanaal is uitgevoerd met een schuine putwand. De ventilatielucht wordt gezuiverd middels een chemische luchtwasser.
- Stal 4: - 4540 vleesvarkens worden gehouden in een stalsysteem met mestkelders met water- en mestkanaal, waarbij het mestkanaal is uitgevoerd met een schuine putwand. De ventilatielucht wordt gezuiverd middels een chemische luchtwasser.

Nadeel van luchtwassing is het energieverbruik. Het energieverbruik per dierplaats is bij stallen met luchtwassers hoger dan bij stallen zonder luchtwassers. Hoe meer lucht er gewassen moet worden, hoe hoger het verbruik aan energie. Over het algemeen geldt: hoe warmer het buiten is, hoe meer er geventileerd dient te worden. Binnenkomende ventilatielucht met een lagere temperatuur resulteert dus in een lager energieverbruik.

Initiatiefnemer is voornemens om voor de stallen 1 en 2 de binnenkomende ventilatielucht in warme tijden te koelen en in koudere tijden te verwarmen middels toepassing van warmtewisselaars. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de constante bodemtemperatuur (circa 12°C). Horizontaal in de bodem worden op een diepte van circa 1,5 meter slangen gebracht die in verbinding staan met warmtewisselaars welke in de luchtinlaten zijn geplaatst. Door het gesloten circuit wordt water rond gepompt, waarbij het water energie (warmte) aan de bodem afgeeft of opneemt. De lucht welke via de luchtinlaten met warmtewisselaars de stal binnenkomt wordt hierdoor gekoeld of verwarmd. Het is mogelijk om in koude periodes de ventilatielucht op te warmen van min 10°C naar plus 8°C en in warme periodes de lucht te koelen van plus 28°C naar plus 18°C.

Gevolg van toepassing van warmtewisselaars is dat er ten opzichte van de referentiesituatie ongeveer 40 procent wordt bespaart op het elektraverbruik per zeug en per vleesvarken, ondanks de toepassing van luchtwassers. Het gasverbruik per zeug neemt met zo'n 50 procent af. Zie bijlage I voor nadere informatie over de warmtewisselaars.

5.3 Organische mest

Door de uitbreiding van het aantal dieren wordt er bij het voorkeursalternatief meer mest geproduceerd. In totaal wordt circa 17.000 kuub geproduceerd. De totale inhoud van de kelders onder de stallen bedraagt 6400 kuub. Dit is voldoende om de mest voor een periode van ruim 4 maanden op te kunnen slaan.

Aangezien initiatiefnemer nagenoeg geen grond tot zijn beschikking heeft, dient alle organische varkensmest afgevoerd te worden. Om er zeker van te zijn dat voldoende mest kan worden afgevoerd, is het noodzakelijk dat voldoende plaatsingsruimte wordt geclaimd middels mestafzetcontracten. Initiatiefnemer zal afspraken maken met akkerbouwers in het noorden van het land. De voorkeur gaat uit naar akkerbouwers met opslagcapaciteit ter plekke, zodat continu het hele jaar door mest getransporteerd kan worden. Indien de betreffende akkerbouwers geen opslagcapaciteit ter plekke hebben, zal de afvoer van mest op een tweetal momenten in het jaar plaats vinden, namelijk het voorjaar en het najaar. In het voorjaar wordt circa 60 % van de mest afgevoerd, in het najaar 40%.

5.4 Werkzaamheden

Door de uitbreiding van het aantal dieren is er een grotere arbeidsbehoefte. De verwachting is dat de voorkomende werkzaamheden rondgezet kunnen worden door 8 à 9 volwaardige arbeidskrachten.

De aard van de werkzaamheden blijft grotendeels hetzelfde als bij de referentiesituatie.

Dagelijks worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Verzorging en controle varkens
- Bereiding en verwerking mengvoer
- Controle van installaties

Wekelijks vinden de volgende werkzaamheden plaats:

- Afvoer gespeende biggen
- Spenen van biggen en verplaatsen dieren
- Afvoer vleesvarkens
- Insemineren fokzeugen
- Reiniging vrijkomende afdelingen

Met regelmaat vinden de volgende werkzaamheden plaats:

- Afvoer slachtzeugen
- Afvoer mest
- Onderhoud stallen

Asperges

- verwerking van asperges
- verhandelen van asperges

Deze werkzaamheden vinden plaats gedurende de maanden mei en juni .

5.5 Brijvoeding

Bij de alternatieven wordt brijvoeding toegepast, uitsluitend voor de vleesvarkens in stal 3 en 4.

Meerdere restproducten uit de voedingsmiddelenindustrie worden met eenvoudige voedermiddelen gemengd tot een optimaal voeder voor de dieren. Restproducten of bijproducten worden gezien als "afvalstof". In de praktijk zijn het echter geen afvalstoffen, het zijn producten met een waardevolle samenstelling welke optimaal geschikt zijn als grondstof voor varkensvoer.

Al het voer wat wordt verstrekt wordt dient GMP-waardig te zijn. Met deze erkenning (Good Manufacturing Practice) wordt de veiligheid van het eindproduct gewaarborgd. De aanvoer van de producten geschiedt via de tussenhandel. Deze tussenhandel heeft een GMP-erkenning en zorgt ervoor dat geleverde producten aan de criteria voldoen. Er zullen geen producten worden geleverd door niet GMP-waardige bedrijven. Bij aflevering van de producten ontvangt de agrariër een leveringsbon waaruit naast de geleverde hoeveelheid tevens blijkt dat het product GMP – waardig is. De leveringsbonnen worden bewaard.

Bij het voersysteem behoort programmatuur waarmee de voorraad wordt bijgehouden. Met deze programmatuur wordt ook het voer aangemaakt.

Onverhoopt zou het kunnen voorkomen dat een product achteraf niet voldoet aan de eisen. De leverancier zal zorgdragen voor de afvoer van het geleverde product. Middels de aanwezige apparatuur is te achterhalen welke hoeveelheid van het product reeds is gebruikt, waar het naar toe gegaan is en hoeveel er nog in voorraad is. Feitelijk is alles te traceren.

De voorwaarde voor toepassing van bepaalde bijproducten is dat er sprake is van continue aanvoer. Sporadisch aangeboden producten zullen niet worden toegepast, ook al lijken ze prijstechnisch interessant. De samenstelling van de brij is hierdoor nagenoeg constant. Dit komt het resultaat in de stal ten goede. Meest toegepaste bijproducten zijn wei, aardappelstoomschillen en tarwezetmeel.

De producten zijn beschreven in bijlage O.

5.6 Vervoersbewegingen

Door de uitbreiding zal er een toename van het aantal transportbewegingen zijn. Bij grotere bedrijven is het eenvoudiger om efficiënter te werken. Er is eerder sprake van volle vrachten bij de aanvoer en afvoer. Het aantal vervoersbewegingen zal dan ook niet evenredig met het aantal dieren toe te nemen.

Ten aanzien van de afvoer van dieren geldt deze efficiëntieslag ook voor de inrichting van initiatiefnemer. De groei van het bedrijf resulteert in één extra vervoersbewegingen voor afvoer van dieren.

Ten aanzien van de levering van enkelvoudige voedermiddelen en bijproducten en de afvoer van mest is er wel sprake van een toename van het aantal transportbewegingen. In totaal gaat het per week gemiddeld om drie extra vrachtwagens ten opzichte van de referentiesituatie. Verspreid over de week is dit voor de omgeving niet of nauwelijks waarneembaar.

De vervoersbewegingen die plaats vinden bij het voorkeursalternatief zijn in de volgende tabel weergegeven.

	Frequentie (gemiddeld)	Tijdstip	Duur
Aanvoer enkelvoudige voedermiddelen	3 vrachtwagens per dag	Tussen 7 en 19 uur	0,25 uur per keer
Aanvoer enkelvoudige voedermiddelen	1 vrachtwagen per dag	Tussen 19 en 23 uur	0,25 uur per keer
Aanvoer natte bijproducten	2 vrachtwagens per dag	Tussen 7 en 19 uur	0,5 uur per keer
Afvoer vleesvarkens	3 vrachtwagens per dag	Tussen 7 en 19 uur	1,5 uur per keer
Pakket/goederen	2 bestelwagens per dag	Tussen 7 en 19 uur	0,2 uur per keer
Pakket/goederen	1 vrachtwagen per dag	Tussen 7 en 19 uur	0,2 uur per keer
Vervoer personeel	8 auto's per dag (aankomst / vertrek)	Tussen 7 en 19 uur	--
Dierenarts	1 auto per dag (aankomst/vertrek)	Tussen 7 en 19 uur	
Adviseur	1 auto per dag (aankomst/vertrek)	Tussen 7 en 19 uur	--
Bezoekers o.a. huisverkoop asperge	10 auto's per dag (aankomst/vertrek) gedurende de maanden mei en juni	Tussen 7 en 19 uur	0,1 uur per keer
Afvoer mest (representatief)	4 vrachtwagens per dag	Tussen 7 en 19 uur	0,25 uur per keer
Afvoer mest (incidenteel) *	16 vrachtwagens per dag	Tussen 7 en 19 uur	0,25 uur per keer
Afvoer mest (incidenteel) *	2 vrachtwagens per dag	Tussen 23 en 7 uur	0,25 uur per keer

* Circa 60 procent van de geproduceerde mest wordt afgevoerd in de maanden februari, maart en april (bemestingsseizoen). De afvoer van grote hoeveelheden mest vindt plaats gedurende circa 8 dagen per jaar. De vrachtauto's worden vanuit de mestkelder geladen in circa 15 minuten. Op één dag komen en gaan circa 16 vrachtwagens: tussen 05.30 en 07.00 uur is het mogelijk dat 2 vrachtwagens komen laden.

* De afvoer van mest kan als incidentele bedrijfssituatie worden beschouwd, aangezien het maximaal 12 x per jaar voorkomt.

De inrichting is voor auto's en vrachtwagens bereikbaar via drie inritten gelegen aan de Broekzijdeweg.

1. De reeds aanwezige dienstwoning heeft een eigen toe- en afrit.
2. Het personeel, de dierenarts en de bezoekers parkeren op de parkeerplaatsen bij het voorgebouw (gebouw 5). Ook kunnen hier bestelauto's parkeren die goederen en pakketten afleveren.
3. Vrachtauto's ten behoeve van voerleverantie (zowel droogvoer als natte bijproducten) lossen bij de Voerloods (gebouw 6) via de meest oostelijk gelegen inrit. Deze inrit wordt ook gebruikt voor de afvoer van varkens. Ook vrachtauto's met goederen en pakketten komen via deze inrit op het terrein van de inrichting. De mestafvoer gaat middels vrachtauto's die rechtstreeks de mest uit één van de mestputten pompen. Ook deze auto's maken gebruik van deze inrit

Zie ook bijlage G.

5.7 Afvalwater

Het afvalwater welke bij het voorkeursalternatief ontstaat is qua soort vergelijkbaar als bij de huidige situatie. Het betreft vooral afvalwater van huishoudelijke aard en reinigingswater van de stallen. De manier van afvoer zal echter anders zijn. Initiatiefnemers zullen het spoelwater van de asperges, van de ontijzeringsinstallatie en de brijvoerinstallatie opvangen in een aan te leggen infiltratiebed. Mogelijk dat ook het hemelwater hierin wordt opgevangen. Het reinigingswater van de stallen en de spoelplaats wordt opgevangen in de mestkelders. Voor het infiltreren van afvalwater zal een vergunning worden aangevraagd bij de provincie.

Daarnaast ontstaat bij het voorkeursalternatief chemisch spuiwater door het wassen van de ventilatielucht met de luchtwassers. De geschatte hoeveelheid bedraagt circa 775 kuub per jaar. De hoeveelheid spuiwater is afhankelijk van de hoeveelheid ammoniak die eruit gewassen moet worden. Aangezien bij het merendeel van de plaatsen voor kraamzeugen, gespeende biggen, opfokzeugen en vleesvarkens de ammoniakproductie wordt gereduceerd door toepassing van een ammoniakreducerend stalsysteem, vindt er een besparing plaats op de hoeveelheid te wassen ammoniak.

De concentratie ammoniak en ammoniumverbindingen in het spuiwater van de chemische luchtwasser is hoger dan toegestaan op grond van de gesteld grenswaarde in bijlage II van het Besluit Aanwijzing Gevaarlijke Afvalstoffen. Daarom dient het spuiwater te worden aangemerkt als zijnde een gevaarlijke afvalstof. De aanwijzing als gevaarlijke afvalstof betekent dat het verboden is het spuiwater:

- te mengen met mest;
- te lozen op de bodem, oppervlaktewater of riool;
- aan te wenden op eigen grond;
- af te zetten bij niet erkende derden.

Dit betekent dat het spuiwater in een daarvoor geschikte opslag apart dient te worden opgeslagen. Dit gebeurt in een polyester silo.

Wat betreft de afvoer: de aanwezigheid van stikstofverbindingen resulteert in het feit dat het spuiwater geschikt is als meststof. Echter het spuiwater voldoet niet aan de eisen zoals opgenomen in de lijst van Meststoffen (artikel 2 en 3 van het Meststoffenbesluit 1977) en kan als gevolg daarvan niet als meststof worden vervoerd of verkocht. Van dit verbod kan echter ontheffing worden verleend. Indien initiatiefnemers beschikken over een contract met degene aan wie de ontheffing is verleend, veelal de leverancier van de luchtwasser, kan het spuiwater onder de in de ontheffing gestelde voorwaarden als meststof worden vervoerd en/of verhandeld.

5.8 Gas, elektra en water

Bij het voorkeursalternatief is sprake van allemaal nieuwe stallen. Voordeel hierbij is dat de isolatie van de stallen geoptimaliseerd wordt en dat er gebruik wordt gemaakt van nieuwe apparatuur en regelaars. Deze aspecten hebben ongetwijfeld een reducerend effect op het verbruik aan energie per dier. Natuurlijk heeft de toename van het aantal dieren een verhogend effect op het verbruik.

Initiatiefnemer is voornemens om alle stallen te voorzien van chemische luchtwassers. Dit resulteert, door de benodigde waterpompen en door de weerstand die wordt ondervonden vanuit de waspakketten in een toename van het elektraverbruik per zeug. Doordat er echter warmtewisselaars worden toegepast, wordt het verbruik van energie fors gereduceerd. Totaal gezien is het verwachte verbruik aan elektra 616.000 kWh per jaar.

Het verbruik aan gas zal bij de gewenste aantallen dieren bij het voorkeursalternatief circa 40.200 kuub per jaar bedragen. Het verbruik is lager dan gemiddeld, dit vanwege de toepassing van warmtewisselaars.

Het verbruik aan water bij het voorkeursalternatief bedraagt circa 8.000 kuub. Dit is inclusief de hoeveelheid benodigd voor het wassen van de ventilatielucht.

Opbouw berekening:

- luchtwassing: ca. 4.500 kuub
- overig: ca. 3.500 kuub

gebaseerd op 1 kuub per zeug en 0,2 kuub per vleesvarken. In verband met het voeren van natte bijproducten betreft het hoofdzakelijk reinigingswater

6.1 Algemeen

In het MER dient een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) te worden beschreven. In onderhavige situatie betreft het een uitbreiding van een bestaand bedrijf. Gezien het feit dat de locatie in een landbouwontwikkelingsgebied ligt is verplaatsen van het bedrijf naar elders niet aan de orde. Dit ligt ook niet binnen de competenties van de initiatiefnemer.

De situering van het bedrijf in de omgeving heeft een belangrijke rol gespeeld bij de invulling van het voorkeursalternatief.

In de nabijheid van onderhavige locatie zijn enkele burgerwoningen en enkele agrarische bedrijfswoningen gelegen.

Uitbreiding van het bedrijf tot de gewenste aantallen is mogelijk wanneer er geurreducerende technieken worden toegepast. In het voorkeursalternatief wordt ervan uitgegaan dat alle stallucht via een chemische luchtwasser (met 95 % ammoniakreductie) wordt gereinigd, daarnaast worden de kraamzeugen, de gespeende biggen, een groot gedeelte van de opfokzeugen en alle vleesvarkens op een emissiearm huisvestingssysteem gehouden.

Extra geurreductie kan gerealiseerd worden door in plaats van een chemische luchtwasser te kiezen voor een biologische luchtwasser. Nadeel van de biologische luchtwasser is dat de ammoniakreductie aanzienlijk minder is dan bij de gekozen chemische luchtwasser.

In het MMA is dan ook uitgegaan van een combinatie van biologische en chemische luchtwassing. Daarnaast worden in het MMA net als in het voorkeursalternatief de kraamzeugen, de gespeende biggen, een groot deel van de opfokzeugen en alle vleesvarkens op emissiearme huisvestingssystemen worden gehouden.

In deze opzet zal de ventilatielucht eerst door de chemische en vervolgens door de biologische luchtwasser worden geleid. Wat het effect is van de biologische luchtwasser op stallucht die reeds door de chemische luchtwasser is gezuiverd is niet exact bekend.

Voor geur mogen de lagere geuremissienormen uit de Regeling Stankemissie veehouderijen worden aanhouden.

Als gevolg van de "dubbele" wassing zal naar verwachting ook de uitstoot van fijn stof reduceren. Ook hierover zijn geen exacte gegevens voorhanden.

Het aantal dieren in het MMA is gelijk aan het aantal in het voorkeursalternatief. In bijlage H is het MMA nader uitgewerkt.

6.2 Huisvesting

De toegepaste stalsystemen bij het MMA zijn dezelfde als bij het voorkeursalternatief. Het verschil zit in het feit dat alle ventilatielucht behalve door een chemische luchtwasser ook door een biologische luchtwasser wordt geleid.

De beschrijvingen van de toegepaste technieken zijn als bijlage J toegevoegd.

6.3 Organische mest

Ten opzichte van het voorkeursalternatief worden bij het MMA dezelfde aantallen dieren gehouden. Dit resulteert in een vergelijkbare hoeveelheid organische mest die wordt geproduceerd: circa 17.000 kuub. De opslagcapaciteit van de aanwezige kelders is gelijk aan het voorkeursalternatief: 6.400 kuub, voldoende voor ruim 4 maanden. Wat betreft de afvoer van mest is de situatie vergelijkbaar met het voorkeursalternatief. Dit is beschreven in paragraaf 5.3.

6.4 Werkzaamheden

De aard van de werkzaamheden bij het MMA gelijk aan het voorkeursalternatief. Deze zijn beschreven in paragraaf 5.4.

6.5 Brijvoeding

De voeding bij het MMA is gelijk aan het voorkeursalternatief. Dit houdt in dat er onder andere bijproducten worden gevoerd. Dit is beschreven in paragraaf 5.5.

6.6 Vervoersbewegingen

De vervoersbewegingen die plaatsvinden zijn vergelijkbaar als bij het voorkeursalternatief en zijn beschreven in paragraaf 5.6.

Voor zover bekend zijn er geen mogelijkheden om het aantal verkeersbewegingen te verminderen of de eventuele hinder voor omwonenden te beperken.

Gemeente Tubbergen heeft een concept-gebiedsuitwerking opgesteld, waarin ondermeer aandacht wordt besteed aan de bereikbaarheid en veiligheid op gemeentelijke toegangswegen in het buitengebied. De verkeersveiligheid op de plattelandswegen zal jaarlijks gemonitord worden. Op basis hiervan zullen indien nodig maatregelen kunnen genomen moeten worden.

Ook de bereikbaarheid van het bedrijf is bij het MMA vergelijkbaar met het voorkeursalternatief. Zie bijlage H.

6.7 Afvalwater

Het afvalwater welke bij het MMA ontstaat is qua soort vergelijkbaar met het voorkeursalternatief. In vergelijking echter tot het voorkeursalternatief komt er bij het MMA ook spuiwater vrij van de biologische luchtwasser. Dit spuiwater kan worden opgeslagen in de mestkelders. Het vermengen van het spuiwater met de organische mest is geen probleem. De afzet van dit spuiwater is vergelijkbaar met de afzet van de organische mest.

6.8 Gas, elektra en water

Het gasverbruik bij het MMA is vergelijkbaar met het voorkeursalternatief en bedraagt 40.200 kuub.

Het elektraverbruik bij het MMA bedraagt 682.000 kWh.

Door de toepassing van biologische luchtwassers zijn in vergelijking tot het voorkeursalternatief 38 extra pompen nodig. Dit resulteert in een toename van het energieverbruik van 68.000 kWh.

Het waterverbruik bij het MMA bedraagt circa 10.200 kuub per jaar. Dit is inclusief de hoeveelheid benodigd voor het wassen van de ventilatielucht.

Opbouw berekening:

▪ Voorkeursalternatief:	8.000 kuub
▪ MMA: extra voor luchtwassing	2.200 kuub

6.9 Kosten voor het MMA

Ten opzichte van het voorkeursalternatief wordt er bij het MMA in alle stallen een biologische luchtwasser geïnstalleerd.

De investering in de biologische luchtwasser inclusief toebehoren bedraagt naar schatting € 306.000. Dit resulteert in extra jaarkosten van €58.200. Zie bijlage L voor nadere uiteenzetting.

7.1 Autonome ontwikkelingen

Voor een beoordeling van de milieueffecten van het voorkeursalternatief is het noodzakelijk de bestaande toestand (ammoniak en geur) van het milieu te kennen. Wat hierbij tevens relevant is, zijn de autonome ontwikkelingen. Dit zijn de toekomstige ontwikkelingen van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of het MMA worden gerealiseerd.

Landelijk is er sprake van steeds strenger wordende regelgeving ten aanzien van milieu, dierwelzijn en hygiëne. Als algemene tendens kan worden vastgesteld dat er sprake is van een afname van het aantal agrarische bedrijven. Wel is er sprake van groei bij de blijvende bedrijven. Echter, dit gaat door toepassing van emissiearme stalsystemen lang niet altijd gepaard met een toename van de ammoniak en geuremissie. Uit gegevens van het RIVM blijkt dan ook dat de totale depositie de laatste jaren een dalende lijn laat zien. Ondanks dat wordt over het algemeen de kritische depositie op bos en natuurgebieden nog steeds overschreden.

In de directe omgeving van het bedrijf zijn momenteel geen ontwikkelingen bekend aangaande verandering van bestemming.

7.2 Ammoniak

Bij het houden van dieren en de opslag van mest kan ammoniak emitteren. Dat ammoniak schade kan veroorzaken aan bossen en natuurlijke vegetaties is algemeen bekend. Het schaderisico neemt toe bij grotere emissies, kortere afstanden tot de bron en een hogere achtergronddepositie.

Bij de beschrijving van de bestaande milieutoestand dient de aanwezigheid van het huidige bedrijf meegenomen te worden. Volgens de vigerende milieuvergunning mogen er 645 zeugen, 2308 gespeende biggen, 180 opfokzeugen, 450 vleesvarkens en 2 dekberen worden gehouden. De ammoniakemissie die hierbij ontstaat bedraagt 5534,1 kilogram (zie bijlage F).

Als de autonome ontwikkelingen als gevolg van het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij in de referentiesituatie wordt doorberekend dan bedraagt de ammoniakemissie 3148,8 kilogram. Hierbij is uitgegaan van het vergunde aantal dieren met de in het Besluit opgenomen maximale emissiewaarden (zie bijlage F).

Beoordeling van ammoniakdepositie is doorgaans beperkt tot een afstand van drie kilometer vanaf de inrichting. Of buiten de drie kilometer geen nadelige milieugevolgen optreden is niet met zekerheid te zeggen. Voor afstanden groter dan drie kilometer zijn in ieder geval geen depositienormen bekend. Beoordeling van de omgeving van de locatie van initiatiefnemer beperkt zich voor het aspect ammoniak dan ook tot deze afstand.

Bij de huidige ammoniakwetgeving, beschreven in de Wet ammoniak en veehouderij genieten die gebieden bescherming, die zijn aangemerkt als voor verzuring gevoelig gebied gelegen in de ecologische hoofdstructuur (kwetsbare gebieden). In de huidige situatie is de afstand van de inrichting tot het dichtst bijgelegen kwetsbare gebied (ten noordoosten van Albergen) circa 4000 meter. Op een afstand van circa 8500 meter van de inrichting bevindt zich het habitatgebied Lemselermaten (ten zuidoosten van Weerselo). Op een afstand van circa 6500 meter van de inrichting bevindt zich het gebied Heideterrein Twickel, een gebied aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Genoemde afstanden zijn groter dan 3000 meter, derhalve zijn geen depositienormen bekend. De verwachting is dan ook dat activiteiten vanuit de inrichting geen nadelig effect hebben op de genoemde kwetsbare gebieden.

In onderstaande tabel is weergegeven de depositie van het bedrijf van initiatiefnemers op de verschillende gebieden:

Gebied	Afstand	Depositie bij 3000 m
Wav gebied	4000 m	< 2,99 mol
Lemselematen (Habitat)	8500 m	< 2,99 mol
Heide Twickel (Nb gebied)	6500 m	< 2,99 mol

Uit onderzoek van TNO-MEP, RIVM, DLG en provincie Overijssel is gebleken dat de stikstof depositie voor het jaar 2000 in de nabije omgeving van de locatie van initiatiefnemers ligt in de range van 2401-3400 mol per ha (figuur T.7 uit toelichting op reconstructieplan Salland-Twente). Het uitgangspunt hierbij is dat alle stallen traditioneel (lees: niet-emissiearm) zijn uitgevoerd.

In hetzelfde onderzoek is ook de totale stikstof depositie voor het jaar 2015 in beeld gebracht, waarbij uitgegaan is van emissie-arme stallen. Ook hierbij komen de onderzoekers uit op een range van 2401-3400 mol (figuur T.8 uit toelichting op reconstructieplan Salland-Twente).

In figuur T.3 uit de toelichting op het reconstructieplan Salland-Twente is de overschrijding van de kritische stikstofbelasting voor verschillende kwetsbare natuurgebieden weergegeven in %, voor het jaar 2000 en voor het jaar 2015. Voor het jaar 2000 is het uitgangspunt dat alle stallen traditioneel (lees: niet emissiearm) zijn uitgevoerd, terwijl het uitgangspunt voor 2015 is dat alle stallen emissie arm zijn.

In onderstaand overzicht staan de gegevens weergegeven.

Gebied	Afstand	Overschrijding kritische stikstofbelasting in %	
		Jaar 2000 Traditionele stalsystemen	Jaar 2015 Emissiearme stalsystemen
Wav gebied	4000 m	0 – 50 %	- 50 – 0 % (onderschrijding)
Lemselematen (Habitat)	8500 m	0 – 50 %	- 50 – 0 % (onderschrijding)
Heide Twickel (Nb gebied)	6500 m	500 – 1000 %	250 - 500 %

Aangezien zich binnen een straal van 3000 meter rond de locatie van initiatiefnemers geen kwetsbare natuurgebieden bevinden, is de bijdrage van het voornemen van initiatiefnemers op genoemde uitkomsten zeer gering.

De depositie op het dichtst bijgelegen gebied zal bij uitvoering van het plan verminderen. In de referentiesituatie is de depositie < 2, 90 mol en bij het voorkeursalternatief en het MMA < 2,39 mol.

7.3 Geur

Door veehouderijen wordt geur geproduceerd. Geur kan onder meer afkomstig zijn van mestopslagen, diervverblijven en voeropslagen. Hoe groter de afstand tussen een agrarisch bedrijf en een emissiepunt van een geurgevoelig object, hoe minder geurhinder er wordt ervaren door de omgeving.

Individuele geurhinder

De hoogte van de geuremissie wordt bepaald aan de hand van de normen uit de Regeling stankemissie veehouderijen. Bepalend zijn de aantallen dieren die worden gehouden en de stalsystemen die worden toegepast. De geuremissie in de huidige situatie is bepaald op 1827,6 MVE (bijlage F).

Of een situatie ten aanzien van het aspect geuremissie toelaatbaar is, wordt bepaald door de Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden. Geurgevoelige objecten worden verdeeld in vijf categorieën:

Categorie I:	bebouwde kom met stedelijk karakter / ziekenhuizen / verblijfsrecreatie
Categorie II:	bebouwde kom of lintbebouwing in agrarische omgeving / dagrecreatie
Categorie III:	niet agrarische bebouwing in gebied met vooral woon of recreatiefunctie
Categorie IV:	agrarische bedrijfswoning met minder dan 50 MVE / enkele burgerwoning
Categorie V:	agrarische bedrijfswoning met meer dan 50 MVE

In de omgeving van de locatie bevinden zich voornamelijk agrarische bedrijven en enkele burgerwoningen. Agrarische bedrijfswoningen en enkele burgerwoningen worden gezien als categorie IV object. De minimaal benodigde afstand bedraagt 116 meter bij een geuremissie van 1827,6 MVE. De dichtst bijgelegen woning (Broekzijdeweg 9) is gelegen op circa 215 meter vanaf het eerste emissiepunt. De overige woningen liggen op ruimere afstand.

Op een afstand van circa 205 meter is een categorie V object gelegen, namelijk een woning behorend bij een intensief veehouderijbedrijf (Vleerboersweg 35).

In de referentiesituatie is er ten opzichte van de te beschermen objecten derhalve geen sprake van een stankoverbelaste situatie.

Cumulatieve geurhinder

Naast de beoordeling van de individuele geuremissie is tevens gekeken naar de geuremissie van het bedrijf in relatie tot andere intensieve veehouderijen: de zogenaamde cumulatieve geurhinder.

De cumulatieve geurhinder is beoordeeld aan de hand van de geuremissienormen uit de Regeling stankemissie veehouderijen en de categorie-indeling die volgt uit de Wet stankemissie veehouderijen (zie bijlage F).

Eén van de aanwezige geurgevoelige objecten (Vleerboersweg 28) wordt ten aanzien van geurhinder beïnvloedt door meerdere intensieve veehouderijen. Behalve door het bedrijf van initiatiefnemer ook door het bedrijf gelegen aan de Vleerboersweg 35. De som van de relatieve bijdrage voor dit object is 0,33.

Piekemissie

In de huidige situatie vinden geen piekemissies ten aanzien van geur plaats.

7.4 Fijn stof

Fijn stof is schadelijk voor de menselijke gezondheid (deeltjes met een aërodynamische diameter kleiner dan 10 µm). Ondermeer door de activiteiten van de dieren, het lossen van voer en het verstrekken van voer aan de dieren ontstaat stof welke in de omgeving kan belanden.

Toegepaste stalsystemen zijn momenteel nagenoeg allemaal traditioneel. Er wordt geen stro en dergelijke toegepast wat zou kunnen resulteren in extra stofemissie. Dit betekent dat de stofemissie per dierplaats niet afwijkt van gemiddelde waarden. Om de totale emissie van fijn stof te bepalen is aansluiting gezocht bij Rapport 289 van Aarnink en van der Hoek (Opties voor reductie van fijn stof emissie uit de veehouderij).

In het rapport zijn emissiekengetallen voor fijn stof opgenomen.

- In Nederland bedroeg de totale uitstoot van fijn stof ten gevolge van fokzeugen (inclusief biggen) over de periode 1993 tot 1995 1090 ton per jaar. Dit werd geproduceerd door ruim 1,7 fokzeugen. Dit resulteert in een emissie van 0,62 kilogram per zeug (inclusief biggen) per jaar.
- Door bijna 6,6 miljoen vleesvarkens wordt 2010 ton fijn stof per jaar geëmitteerd. Per varkensplaats bedraagt de emissie dus: 0,30 kg per jaar. Aangezien opfokzeugen in vele opzichten vergelijkbaar zijn met vleesvarkens, zijn de waarden voor opfokzeugen bepaald aan de hand van de waarden geldend voor vleesvarkens:
- Voor beren wordt dezelfde emissie als die voor fokzeugen gehanteerd.

Bij het vergunde aantal dieren dat wordt gehouden bedraagt de totale emissie op basis van voornoemde berekening 590 kilogram fijn stof per jaar.

Van piekemissies is sprake op momenten van lossen van enkelvoudige droge voedermiddelen in de silo's. Doordat door de leverancier een stofopvang aan de ontluchtingspijp heeft aangebracht, wordt hinder in de omgeving tot een minimum beperkt.

7.5 Bodem en water

De locatie is gelegen in een gebied met voornamelijk zandgronden. Over het algemeen is er sprake van schrale gronden die gevoelig zijn voor droogte (weinig capillaire werking). De grondwaterstand bevindt zich op een diepte van meer dan 2 meter.

Eutrofiëring

Het milieuthema eutrofiëring (vermesting) handelt over de verrijking van ecosystemen met stikstof en fosfor, voornamelijk via het op het land brengen van dierlijke mest en kunstmest. Daarnaast leveren lozingen op oppervlaktewater een bijdrage aan de vermesting. Het gevolg van vermesting is een verandering in de samenstelling van levensgemeenschappen, veelal gekenmerkt door de overheersing van één of enkele planten- en diersoorten.

Voor wat betreft de mestproductie en de mestafzet is de Meststoffenwet van toepassing. Middels gebruiksnormen voor dierlijke meststoffen en een streng nalevingregiem wordt (vanaf 1 januari 2006) overbemesting voorkomen. Door het afsluiten van voldoende mestafzetovereenkomsten en het werkelijk afzetten van alle geproduceerde varkensmest, wordt vermesting voorkomen en wordt men achteraf niet geconfronteerd met een boete.

Verontreiniging

In de huidige situatie vinden activiteiten plaats die de bodem kunnen verontreinigen:

- opslag van drijfmest in kelders;
- overslag van drijfmest in vrachtwagen;
- opslag van dieselolie in bovengrondse tank, alsmede de overslag van dieselolie;
- opslag van ontsmettingsmiddelen.

Op alle plaatsen waar bodembedreigende activiteiten plaatsvinden, zijn de noodzakelijk bodembeschermende voorzieningen getroffen:

- Opslag van mest vindt plaats in mestdichte kelders.
- Tijdens het laden van de mest staan vrachtwagens op een verharding. Bij eventueel morsen van mest bij het verladen wordt de gemorste hoeveelheid verwijderd en teruggeworpen in de kelder.
- De dieselolietank is geplaatst in een lekbak op een betonvloer. Rondom de tank (tankplaats) is een betonvloer aanwezig.
- Opslag van ontsmettingsmiddelen vindt plaats in geringe hoeveelheden in een ruimte met een vloeistofdichte betonvloer.

Daarnaast zijn in de vigerende vergunning gedragsregels opgenomen om verontreiniging van de bodem tegen te gaan.

Op het bedrijf is ook een spoelplaats aanwezig ten behoeve van het reinigen van veetransportwagens. Deze spoelplaats wordt in de praktijk echter niet gebruikt, om reden dat er op het bedrijf geen dieren worden aangevoerd. In verband met de regelgeving dient elke varkenshouderij echter wel de beschikking te hebben over een dergelijke spoelplaats.

Lozingen van afvalwater op oppervlaktewater vinden niet plaats in de huidige situatie.

Verzuring

Ammoniak afkomstig vanuit de inrichting resulteert in depositie op de omgeving. Het grootste gedeelte hiervan komt terecht in de directe omgeving van de producent van ammoniak (500 meter). Vanwege de gebrekkige opnamecapaciteit van de zandgronden wordt stikstof sneller opgenomen door planten en spoelt de niet gebonden stikstof uit naar grond en oppervlaktewater. Dit resulteert in verzuring van de bodem.

Gronden, gelegen in de nabijheid van de inrichting betreffen vooral gronden ten behoeve van landbouwdoeleinden. Landbouwgewassen ondervinden geen hinder van de ammoniakdepositie, zij hebben er eerder voordeel bij. Het kan immers worden beschouwd als meststof. In de omgeving van het bedrijf bevinden zich enkele bosgebieden, houtwallen en singels. Deze zijn echter niet dusdanig waardevol dat ze bescherming genieten. Het effect van ammoniak op bos is beschreven in paragraaf 7.2.

Verdroging

Net als de aspecten eutrofiëring en verzuring is verdroging een belangrijke oorzaak voor de achteruitgang van natuur in Nederland. Beïnvloeding van de grondwaterstand met eventuele verdroging tot gevolg, vindt plaats wanneer grondwater wordt onttrokken uit het bovenste watervoerend pakket.

In de omgeving wordt geen grondwater op grote schaal onttrokken. Op het bedrijf van initiatiefnemer wordt op een diepte van circa 15 meter wel grondwater onttrokken: circa 5000 kuub per jaar. Aangezien er sprake is van meerdere watervoerende pakketten in de bodem, de onttrekking geleidelijk gaat en relatief gering is, resulteert deze onttrekking niet in verdroging.

7.6 Geluid

Geluidsemissie vanuit agrarische bedrijven wordt veroorzaakt door transportbewegingen, door activiteiten op het buitenterrein, door activiteiten binnen de gebouwen en door installaties aanwezig op het bedrijf.

De omgeving waar het bedrijf van initiatiefnemer is gelegen kan worden gezien als landelijk gebied. Beoordeeld dient te worden of de geluidsniveaus ter hoogte van woningen de normen geldend voor het landelijk gebied niet overschrijden.

Ten behoeve van de plannen van initiatiefnemer is een akoestisch onderzoek uitgevoerd. Hierin is tevens de huidige situatie beoordeeld. Een samenvatting van het rapport is opgenomen als bijlage K.

Geconcludeerd kan worden dat ten gevolge van de representatieve bedrijfssituatie het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ten hoogste 46, 51 en 46 dB(A) bedraagt in respectievelijk de dag-, avond- en nachtperiode. De richtwaarden uit de "Handreiking industrielawaai en vergunningverlening" worden overschreden met maximaal 6, 16 en 16 dB in respectievelijk de dag-, avond- en nachtperiode. Eveneens worden de vigerende vergunningvoorschriften overschreden. Vanwege de incidentele bedrijfssituatie neemt het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau toe met ten hoogste 3 dB in alleen de dagperiode.

De belangrijkste punten zijn uiteengezet in onderstaande tabel

	Dagperiode (7.00 – 19.00 uur)	Avondperiode (19.00 – 23.00 uur)	Nachtperiode (23.00 – 7.00 uur)
Langtijdgemiddelde geluidsniveau	46 dB(A)	51 dB(A)	46 dB(A)
Streefwaarde landelijk gebied	40 dB(A)	35 dB(A)	30 dB(A)
Woningen met overschrijding	5	6	6
Maximale overschrijding	6 dB(A)	16 dB(A)	16 dB(A)
Normen vigerende vergunning L_{Aeq}	40 dB(A)	35 dB(A)	30 dB(A)
Normen vigerende vergunning L_{max}	70 dB(A)	65 dB(A)	60 dB(A)
Maximaal geluidsniveau	56 dB(A)	61 dB(A)	56 dB(A)
Streefwaarde	50 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
Geluidsbelasting wegverkeer	39 dB(A)	36 dB(A)	-
Streefwaarde	50 dB(A)	45 dB(A)	-

7.7 Verkeer

Ten behoeve van de aan- en afvoer van dieren en producten van en naar de inrichting vinden er vervoersbewegingen plaats. De verkeersbewegingen van en naar de inrichting in de huidige situatie zijn in paragraaf 4.4 beschreven.

Het bedrijf is bereikbaar via de inritten gelegen aan de Broekzijdeweg. Vrachtwagens kunnen van verschillende kanten komen. Wegen in de directe omgeving zijn allen vergelijkbaar: de breedte van 3,5 tot 4 meter maakt het noodzakelijk dat vrachtwagens bij tegemoetkomend verkeer gedeeltelijk in de berm moeten rijden. Gezien het rustige karakter van de omgeving (weinig gemotoriseerd verkeer / voornamelijk bestemmingsverkeer), de relatief goede kwaliteit van de wegen en de geringe rijsnelheid van vrachtwagens resulteren de transportbewegingen van en naar de inrichting van initiatiefnemer niet in reële overlast of onveilige situaties.

7.8 Landschap

Het bedrijf van initiatiefnemer is gelegen in een gevarieerd gebied, door de aanwezigheid van houtwallen tussen landbouwgronden en houtsingels langs wegen. In het gebied zijn diverse (voormalige) agrarische bedrijven en burgerwoningen gesitueerd. Doordat rondom het bedrijf van initiatiefnemer veel groen is gesitueerd kan gesteld worden dat het huidige bedrijf is ingepast in de omgeving.

7.9 Levende natuur

De locatie van initiatiefnemer is gelegen in een agrarisch gebied. Omliggende landen zijn vooral in gebruik als grasland of maïsland. Door de intensieve bewerking krijgen flora en fauna minder kans zich hier te ontwikkelen.

In de directe nabijheid bevinden zich geen bosgebieden, derhalve ook geen houtopstanden waar zich veel levende natuur kan ophouden. De omgeving is niet bekend als leefgebied van zeldzame populaties.

Op grote afstand van het bedrijf, op 8,5 kilometer, ligt het habitatgebied Lemseleermaten (ten zuidoosten van Weerselo). Op een afstand van circa 6,5 ligt het gebied Heideterrein Twickel in de omgeving van Azelo, een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet.

Gezien de afstand mag worden aangenomen dat het bedrijf geen negatieve invloed heeft op de levende natuur in genoemde gebieden.

In bijlage M is een door de provincie Overijssel opgestelde notitie opgenomen over soorten in het kader van de Flora en Faunawet en de Habitatrichtlijn.

8.1 Inleiding

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu worden het voorkeursalternatief en het meest milieuvriendelijk alternatief op hun milieugevolgen beschouwd. Tevens wordt een vergelijking gemaakt met de referentiesituatie. Er wordt stilgestaan bij de effecten van de verschillende alternatieven ten aanzien van ammoniak, geur, fijn stof, bodem en water, geluid, verkeer, landschap en levende natuur.

8.2 Ammoniak

Bij het voorkeursalternatief en bij het MMA worden alle stallen voorzien van een chemische luchtwasser. Deze bewerkstelligen een reductie van de ammoniakemissie van zo'n 95 procent per dierplaats, ten opzichte van een traditionele stal. Ondanks dat er bij het voorkeursalternatief en het MMA wordt uitgebreid, neemt de ammoniakemissie fors af. De reductie bij het voorkeursalternatief bedraagt circa 80,0 procent ten opzichte van de referentiesituatie. Hierbij is geen rekening gehouden met het feit dat de kraamzeugen, de gespeende biggen, de vleesvarkens en een deel van de opfokzeugen worden gehouden in een emissiearm huisvestingssysteem én dat bij het MMA de stallucht eerst door een chemische luchtwasser gaat voordat de lucht gewassen wordt door de biologische luchtwasser.

Zonder dat er onderzoeksgegevens kunnen worden overlegd, mogen we er van uitgaan dat de werkelijke ammoniakreductie groter zal zijn dan hierboven aangegeven.

Gevolg van de afname van de ammoniakemissie is dat tevens de ammoniakdepositie afneemt.

Conclusie is dat de situatie ten aanzien van ammoniakemissie en depositie zich verbeterd bij beide zowel het voorkeursalternatief als het MMA.

In onderstaande tabel is één en ander ten aanzien van ammoniak overzichtelijk uiteengezet:

	Referentiesituatie	Voorkeursalternatief	MMA
Ammoniakemissie	3148,8 kg	2515,5 kg	2515,5 kg
Depositie eerste kwetsbare gebied	< 2,99	< 2,39	< 2,39
Depositie habitatgebied	< 2,99	< 2,39	< 2,39
Depositie gebied natuurbeschermingswet	< 2,99	< 2,39	< 2,39
Piekemissie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

8.3 Geur

Individuele geurhinder

Bij het voorkeursalternatief en bij het MMA worden alle stallen voorzien van een chemische luchtwasser. Tevens worden de kraamzeugen, de gespeende biggen, de vleesvarkens en een deel van de opfokzeugen gehouden in een emissiearm huisvestingssysteem. Bij het MMA wordt de stallucht eerst door een biologische luchtwasser geleid voordat de lucht gewassen wordt door de chemische luchtwasser.

Naast een reductie op de ammoniakemissie wordt tevens een reductie bewerkstelligd van de geuremissie. Bij het voorkeursalternatief is de reductie, als gevolg van de combinatie van een chemische luchtwasser en een emissiearm huisvestingssysteem, ten opzichte van traditionele stallen circa 40 – 45 %. Bij het MMA is de geurreductie nog groter als gevolg van het feit dat de lucht door een biologische wasser wordt geleid. Ten opzichte van traditionele stallen bedraagt de reductie circa 55 – 60 %.

Door uitbreiding van het aantal dieren neemt de totale geuremissie overigens wel toe.

Hoe groter de afstand tussen emissiepunten en geurgevoelige objecten, hoe minder geur er ter hoogte van de geurgevoelige objecten wordt waargenomen. In de referentiesituatie wordt ruimschoots voldaan aan de minimale benodigde afstand tussen geurgevoelige objecten en het dichtst bijgelegen emissiepunt. Bij het voorkeursalternatief wordt eveneens voldaan aan de gestelde minimale afstand. Bij het MMA is de totale geuremissie lager dan bij het voorkeursalternatief. Het aantal dieren is gelijk als ook de plaats van de emissiepunten. Er wordt dan ook voldaan aan de vereiste afstand.

In de referentiesituatie is de locatie Broekzijdeweg 9 het dichtst bijgelegen geurgevoelig object, bij het voorkeursalternatief en het MMA is dat de locatie Broekzijdeweg 7.

Door de combinatie van luchtwassystemen is het niet uit te sluiten dat de geurreductie meer is dan op basis van de regeling stankemissie moet worden aangehouden. Momenteel wordt onder andere door de firma Dorset uit Aalten met betrekking tot dit onderwerp nader onderzoek gedaan.

Cumulatieve geurhinder

Ook bij de alternatieven is gekeken naar de cumulatieve geurhinder.

De beoordeling is gebeurt aan de hand van de geuremissienormen uit de Regeling stankemissie veehouderijen en de categorie-indeling die volgt uit de Wet stankemissie veehouderijen (zie bijlage G en H).

Eén van de aanwezige geurgevoelige objecten (Vleerboersweg 28) wordt ten aanzien van geurhinder beïnvloedt door meerdere intensieve veehouderijen. Behalve door het bedrijf van initiatiefnemer ook door het bedrijf gelegen aan de Vleerboersweg 35.

Piekemissie

Piekemissies ten aanzien van de geuremissie vinden bij geen van de alternatieven plaats. Ook in de huidige situatie vinden geen piekemissies ten aanzien van geur plaats.

Genoemde ten aanzien van geuremissie is weergegeven in onderstaande tabel:

	Referentiesituatie	Voorkeursalternatief	MMA
Individuele geuremissie (volgens norm regeling)	1828,3 mve	7851,8 mve	6180,9 mve
Benodigde afstand categorie I object	341 meter	718 meter	635 meter
Benodigde afstand categorie II object	271 meter	561 meter	499 meter
Benodigde afstand categorie III object	176 meter	323 meter	292 meter
Benodigde afstand categorie IV object	116 meter	236 meter	210 meter
Benodigde afstand categorie V object	50 meter	50 meter	50 meter
Werkelijke afstand (vanaf 1 ^e emissiepunt) tot eerste cat. IV object (Broekzijdegeweg 9)	215 meter Broekzijdegeweg 9	250 meter Broekzijdegeweg 7	250 meter Broekzijdegeweg 7
Aantal overbelaste geurgevoelige objecten	0	0	0
Cumulatieve geurhinder			
Som relatieve bijdrage t.o.v. Broekzijdegeweg 5	0,10	0,50	0,39
Som relatieve bijdrage t.o.v. Broekzijdegeweg 7	0,15	0,69	0,54
Som relatieve bijdrage t.o.v. Broekzijdegeweg 9	0,20	0,37	0,29
Som relatieve bijdrage t.o.v. Vleerboersweg 28	0,33	0,56	0,50
Piekemissie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Vergunbaarheid alternatieven

Uit voorgaande blijkt dat op basis van toetsing van de individuele geurhinder en de cumulatieve geurhinder de situatie voor het voorkeursalternatief en het MMA ten aanzien van het aspect geur vergunbaar is.

8.4 Fijn stof

Het aantal dieren bij zowel de voorgenomen activiteit als bij het MMA neemt toe ten opzichte van de referentiesituatie. Dit zou kunnen resulteren in een toename van de emissie van fijn stof. Echter bij zowel de voorgenomen activiteit als bij het MMA wordt alle ventilatielucht gewassen, alvorens deze in de buitenlucht komt. Door het wassen van de ventilatielucht zal een groot gedeelte van de aanwezige stofdeeltjes neerslaan. Dit betreft de stofdeeltjes die ontstaan door de activiteiten van de dieren en het verstrekken van het voer (alles wat in de stal plaats vindt).

Uit het rapport van Aarmink en van der Hoek volgt dat met toepassing van luchtwassers de emissie van fijn stof met zo'n 90 procent (per dierplaats) wordt gereduceerd.

De emissie van fijn stof bij de voorgenomen activiteit is gelijk aan de emissie van fijn stof bij het MMA. Deze bedraagt 419 kg per jaar $((1502 \times 0,62) + (11 \times 0,62) + (10825 \times 0,30)) - 90\%$. Ten opzichte van de referentiesituatie is er dus sprake van een aanzienlijke afname. Bij het MMA is sprake van een 'dubbele' luchtwassing, het is dan ook niet ondenkbaar dat de werkelijke reductie van stof nog meer is.

Door het grotere aantal dieren, is er op jaarbasis meer voer nodig. Dit betekent dat er vaker voer geleverd wordt. In vergelijking tot de referentiesituatie worden bij het voorkeursalternatief en bij het MMA naast droogvoer ook natte bijproducten aangevoerd. Dit zal een gunstig effect hebben op het voorkomen van fijn stof zowel tijdens het lossen van het voer als ook tijdens de voorbereiding en het voeren zelf. Tijdens het lossen van droge voedermiddelen kan er sprake zijn van emissie van stof. Doordat de leverancier gebruik maakt van een stofopvang aan de ontluchtingspijp, wordt hinder in de omgeving tot een minimum beperkt.

	Referentiesituatie	Voorkeursalternatief	MMA
Emissie van fijn stof, uitgedrukt in kilogram	590 kg	419 kg	419 kg
Emissie van fijn stof, uitgedrukt in percentage	100 procent	71 procent	71 procent

8.5 Bodem en water

Eutrofiëring

Met de uitbreiding zal de productie aan mest toenemen. Aangezien initiatiefnemer nauwelijks landbouwgronden in beheer heeft, wordt reeds in de bestaande situatie alle varkensmest afgevoerd naar gronden in het noorden van het land. Dit is geregeld in mestafzetovereenkomsten. Vanwege de uitbreiding zal ook de extra geproduceerde mest afgevoerd moeten worden, zodat ook bij de alternatieven geen sprake is van vermesting.

Ook stof die vanuit de inrichting in de omgeving belandt, zou kunnen resulteren in eutrofiëring. De stofemissie is bij het voorkeursalternatief en het MMA door toepassing van luchtwassers beduidend lager dan bij de referentiesituatie.

Verontreiniging

Door de verandering van de inrichting ontstaat een nieuwe bodembedreigende bedrijfsactiviteit, namelijk het wassen van de ventilatielucht met chemische luchtwassers.

De concentratie ammoniak en ammoniumverbindingen in het spuiwater van de chemische luchtwasser is hoger dan toegestaan op grond van de gesteld grenswaarde in bijlage II van het Besluit Aanwijzing Gevaarlijke Afvalstoffen. Daarom dient het spuiwater te worden aangemerkt als zijnde een gevaarlijke afvalstof. Dit betekent dat het spuiwater in een daarvoor geschikte opslag apart dient te worden opgeslagen. Dit gebeurt in een polyester silo.

Wat betreft de afvoer: de aanwezigheid van stikstofverbindingen resulteert in het feit dat het spuiwater geschikt is als meststof. Echter het spuiwater voldoet niet aan de eisen zoals opgenomen in de lijst van Meststoffen (artikel 2 en 3 van het Meststoffenbesluit 1977) en kan als gevolg daarvan niet als meststof worden vervoerd of verkocht. Van dit verbod kan echter ontheffing worden verleend. Indien initiatiefnemers beschikken over een contract met degene aan wie de ontheffing is verleend, veelal de leverancier van de luchtwasser, kan het spuiwater onder de in de ontheffing gestelde voorwaarden als meststof worden vervoerd en/of verhandeld.

Het spuiwater welke ontstaat bij de biologische luchtwasser wordt opgeslagen in mestdichte kelders en wordt beschouwd als organische mest. Dit resulteert niet in verontreiniging.

De overige bodembedreigende bedrijfsactiviteiten die plaats vinden bij het voorkeursalternatief en het MMA zijn vergelijkbaar met die bij de referentiesituatie. Ten aanzien hiervan worden voorzieningen gerealiseerd of maatregelen getroffen, waardoor een verwaarloosbaar risico ontstaat.

Het afvalwater welke bij de alternatieven ontstaat is qua soort vergelijkbaar als bij de huidige situatie. Het betreft vooral afvalwater van huishoudelijke aard en reinigingswater van de stallen. De manier van afvoer zal echter anders zijn. Initiatiefnemers zullen het spoelwater van de asperges, de ontijzeringsinstallatie en de brijvoerinstallatie opvangen in een aan te leggen infiltratiebed. Mogelijk dat ook het hemelwater hierin wordt opgevangen. Het reinigingswater van de stallen en de spoelplaats wordt opgevangen in de mestkelders. Voor het infiltreren van afvalwater zal een vergunning worden aangevraagd bij de provincie.

Verzuring

Ten opzichte van de referentiesituatie neemt de ammoniakemissie bij zowel het voorkeursalternatief als het MMA af. Dit betekent dat de mate van verzuring van omliggende gronden afneemt.

Verdroging

Door de groei van het bedrijf zal er een grotere behoefte aan grondwater zijn (voornamelijk water ten behoeve van de waspakketten voor de luchtwassers en reinigingswater voor de stallen). Bedroeg de onttrekking in de referentiesituatie nog circa 5000 kuub, in het voorkeursalternatief neemt deze toe tot 8.000 kuub en in het MMA tot 10.200 kuub. Het water wordt bij alle drie de alternatieven op dezelfde plaats op dezelfde diepte (circa 15 meter) onttrokken. Aangezien er sprake is van meerdere watervoerende pakketten, de onttrekking geleidelijk plaats vindt en de absolute hoeveelheid relatief gering is, heeft de onttrekking bij geen van de alternatieven effect op de grondwaterstand met eventuele verdroging tot gevolg. Daarnaast kan genoemd worden dat er in de omgeving geen andere onttrekkingen met aanzienlijke omvang plaatsvinden.

Thermische verontreiniging

Bij zowel het voorkeursalternatief als bij het MMA worden warmtewisselaars toegepast, waarmee de temperatuur van de binnenkomende ventilatielucht wordt beïnvloed. Reden van toepassing is dat hiermee beduidend minder gas en elektra op het bedrijf wordt verbruikt.

Bij het systeem met warmtewisselaars wordt gebruik gemaakt van de constante bodemtemperatuur (zie hiervoor bijlage I). Doordat er overdracht van energie plaats vindt van water naar bodem of van bodem naar water, wordt de bodemtemperatuur rondom de slangen beperkt beïnvloed. Concreet gaat het om maximaal 1,24 graad plus of min. Deze warmte (positief of negatief) zal zich verplaatsen via het bodemwater. Beoordeeld dient te worden of in de nabijheid gelegen kwetsbare gebieden hier niet nadelig door worden beïnvloed.

Water in de bodem verplaatst zich met zeer geringe snelheid: zeker niet meer dan 50 meter per jaar. De temperatuur van het bodemwater dat zich gaat verplaatsen wordt uiteraard weer beïnvloed door de omliggende grond. Gezien de lage verplaatsingssnelheid, het geringe temperatuursverschil ten opzichte van omliggende grond en de grote afstand tot aan kwetsbare natuurgebieden kan met zekerheid gesteld worden dat er geen sprake is van beïnvloeding van het gebied door toepassing van de warmtewisselaars.

Tevens kan opgemerkt worden dat van bodemtemperatuurschommelingen altijd sprake is, aangezien de bodemtemperatuur voornamelijk wordt bepaald door de buitentemperatuur. Deze varieert in Nederland sterk.

8.6 Geluid

Voor de plannen is een akoestisch onderzoek uitgevoerd, een samenvatting van de rapportage is opgenomen in bijlage K.

Onderstaande conclusie geldt voor zowel het voorkeursalternatief als het MMA.

Geconcludeerd wordt dat zowel het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau als het maximale geluidsniveau vanwege danwel de representatieve bedrijfssituatie als de incidentele bedrijfssituatie van de alternatieven ten opzichte van de referentiesituatie afneemt. De oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat bij de alternatieven gebruik wordt gemaakt van 'stille' luchtwassers in plaats van de 'luidruchtige' traditionele ventilatie. Op alle beoordelingspunten wordt voldaan aan de richtwaarden uit de Handreiking en de vigerende vergunning. Voor het maximaal geluidsniveau wordt op drie beoordelingspunten niet voldaan aan de richtwaarden, maar wel aan de grenswaarden uit de Handreiking en uit de vigerende vergunning. De geluidbelasting vanwege het inrichtingsgebonden verkeer neemt bij de alternatieven alleen in de dagperiode iets toe ten opzichte van de referentiesituatie. Echter dit leidt niet tot een overschrijding van de grenswaarden.

De belangrijkste punten zijn, op basis van de representatieve bedrijfssituatie, uiteengezet in onderstaande tabel.

	Referentiesituatie	Voorkeursalternatief	MMA
Langtijdgemiddelde geluidsniveau dagperiode	46 dB(A)	36 dB(A)	36 dB(A)
Langtijdgemiddelde geluidsniveau avondperiode	51 dB(A)	33 dB(A)	33 dB(A)
Langtijdgemiddelde geluidsniveau nachtperiode	46 dB(A)	30 dB(A)	30 dB(A)
Woningen met overschrijding streefwaarde dag	5	0	0
Woningen met overschrijding streefwaarde avond	6	0	0
Woningen met overschrijding streefwaarde nacht	6	0	0
Max. overschrijding streefwaarde dagperiode	6 dB(A)	0 dB(A)	0 dB(A)
Max. overschrijding streefwaarde avondperiode	16 dB(A)	0 dB(A)	0 dB(A)
Max. overschrijding streefwaarde nachtperiode	16 dB(A)	0 dB(A)	0 dB(A)
Max. geluidsniveau dagperiode	56 dB(A)	52 dB(A)	52 dB(A)
Max. geluidsniveau avondperiode	61 dB(A)	49 dB(A)	49 dB(A)
Max. geluidsniveau nachtperiode	56 dB(A)	40 dB(A)	40 dB(A)
Geluidbelasting verkeer dagperiode	39 dB(A)	42 dB(A)	42 dB(A)
Geluidbelasting verkeer avondperiode	36 dB(A)	36 dB(A)	36 dB(A)
Geluidbelasting verkeer nachtperiode	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

8.7 Verkeer

Met de uitbreiding van het aantal dieren in het voorkeursalternatief en het MMA ontstaat een grotere behoefte aan voedermiddelen. In afwijking van de referentiesituatie worden bij het voorkeursalternatief en het MMA behalve droogvoer ook natte bijproducten gevoerd.

In totaliteit zal dit betekenen dat er meer vrachtauto's komen die voer (droog of nat) komen brengen.

Ervan uitgaande dat bij alle alternatieven (bulk)wagens worden gebruikt met een maximale inhoud gaat het wekelijks om gemiddeld 20 extra vrachtwagens.

Ook de hoeveelheid mest die moet worden afgevoerd neemt met de uitbreiding toe. In de referentiesituatie wordt in een beperkt aantal dagen alle mest opgehaald, aangezien de ontvanger van de mest zelf geen mestopslag heeft. Gedurende ongeveer 8 dagen in het jaar worden per dag maximaal 16 vrachten mest opgehaald.

Bij het voorkeursalternatief en het MMA is het uitgangspunt dat de mest wordt afgezet aan akkerbouwers die zelf een mestopslag hebben. Het voordeel voor de afnemer is dat in de korte tijd dat het land bemest moet worden, hij mest op voorraad heeft. Het voordeel voor de initiatiefnemer is dat de mest meer verdeeld over het jaar kan worden getransporteerd. De transporteur kan in 'rustige' tijden, buiten het bemestingsseizoen om, de mest wegbrengen.

Jaarlijks zullen ongeveer 500 mesttransporten plaatsvinden. Gemiddeld over het hele jaar zijn het 10 transporten in de week. De systematiek van afvoer is voor beide alternatieven vergelijkbaar.

Op het bedrijf worden bij het voorkeursalternatief en bij het MMA meer biggen en vleesvarkens geproduceerd. Deze wijzigingen leiden ten opzichte van de referentiesituatie tot extra transportbewegingen.

Naast een toename van het aantal transportbewegingen door vrachtwagens is er dagelijks sprake van 5 extra transportbeweging door een auto. Met de toename van het aantal dieren is er dagelijks namelijk behoefte aan vijf extra werkrachten.

Bij het voorkeursalternatief en bij het MMA is het bedrijf van initiatiefnemers goed bereikbaar. Totaal komen er drie inritten. Zie paragraaf 5.5. De inritten zijn zodanig aangelegd, dat vrachtwagens vlot de inrichting kunnen betreden. Hiermee worden onveilige situaties en overlast voor de omgeving voorkomen. De aanvaardbaarheid van de verkeersbewegingen is meegenomen in het verrichte akoestisch onderzoek. Geconcludeerd is dat deze verkeersbewegingen zich verhouden met de geldende normen.

Voor zover bekend zijn er geen mogelijkheden om het aantal verkeersbewegingen te verminderen of de eventuele hinder voor omwonenden te beperken.

Gemeente Tubbergen heeft een concept-gebiedsuitwerking opgesteld, waarin ondermeer aandacht wordt besteed aan de bereikbaarheid en veiligheid op gemeentelijke toegangswegen in het buitengebied. De verkeersveiligheid op de plattelandswegen zal jaarlijks gemonitord worden. Op basis hiervan zullen indien nodig maatregelen kunnen genomen moeten worden.

8.8 Landschap

Bij zowel het voorkeursalternatief als bij het MMA is er sprake van toename van de bebouwing. Nieuwbouw wordt gedeeltelijk gesitueerd op het huidige erf en gedeeltelijk op een perceel welke momenteel in gebruik is als grasland/bouwland. Een aanwezige houtsingel dient te worden verwijderd. Echter na afronding van de bouwwerkzaamheden zullen er opnieuw houtsingels worden aangelegd, waarmee het geheel op vergelijkbare manier wordt ingepast in de omgeving. Ingenieursbureau Eelerwoude heeft een plan opgesteld ten behoeve van de landschappelijke inpassing (zie bijlage N).

8.9 Levende natuur

Bij de twee alternatieven vinden bouwactiviteiten plaats, welke mogelijk invloed hebben op de levende natuur. De bouwactiviteiten vinden echter plaats op gronden, welke momenteel fungeren als erf of grasland/bouwland. Mede door de activiteiten en bewerkingen die daar plaats vinden, zijn deze gronden niet bekend als leefgebied van zeldzame populaties.

Bij de alternatieven dient een houtsingel te worden verwijderd. Dit heeft gevolgen voor soorten die aldaar verblijven. Aangezien deze opstanden direct naast de huidige bebouwing zijn gesitueerd, in deze opstanden met regelmaat wordt gekapt en het geheel jaarlijks grondig wordt gesnoeid, is het niet aannemelijk dat er zich soorten blijvend bevinden.

Gezien het feit dat er na de bouw bij zowel het voorkeursalternatief als bij het MMA vergelijkbare opstanden worden aangelegd en er in de omgeving vele opstanden aanwezig zijn, is het vinden van een andere stek voor de soorten niet onmogelijk.

In bijlage M is een door de provincie Overijssel opgestelde notitie opgenomen over soorten in het kader van de Flora en Faunawet en de Habitatrichtlijn.

Vergelijking van alternatieven

In onderstaande tabel staan de gevolgen van de verschillende alternatieven weergegeven. Vergelijking vindt plaats ten opzichte van de referentiesituatie. Daar waar mogelijk is de vergelijking kwantitatief uitgevoerd. In de andere gevallen zijn de verschillen kwalitatief vergeleken. De verklaring van de gebruikte tekens is als volgt:

++	+	0	-	--
Best	Beter	Geen effect	Slechter	Slechtst

	Referentiesituatie	Voorkeursalternatief	MMA
Ammoniak			
Emissie	3148,8 kg	2515,6 kg	2515,6 kg
Depositie eerste kwetsbare gebied	<2,99 mol	< 2,39 mol	< 2,39 mol
Depositie habitatgebied	<2,99 mol	< 2,39 mol	< 2,39 mol
Depositie natuurbeschermingsgebied	<2,99 mol	< 2,39 mol	< 2,39 mol
Piekemissies	0	0	0
Geur			
Emissie	1828,3 MVE	7851,8 MVE	6180,9 MVE
Benodigde afstand categorie I object	341 meter	718 meter	635 meter
Benodigde afstand categorie II object	271 meter	561 meter	499 meter
Benodigde afstand categorie III object	176 meter	323 meter	292 meter
Benodigde afstand categorie IV object	116 meter	236 meter	210 meter
Benodigde afstand categorie V object	50 meter	50 meter	50 meter
Werkelijke afstand eerste categorie IV object	215 meter Broekzijdegeweg 9	250 meter Broekzijdegeweg 7	250 meter Broekzijdegeweg 7
Aantal overbelaste objecten	0	0	0
Mate van overbelasting	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Piekemissies	0	0	0
Som relatieve bijdragen t.o.v. Broekzijdegeweg 5	0,10	0,50	0,39
Som relatieve bijdragen t.o.v. Broekzijdegeweg 7	0,15	0,69	0,54
Som relatieve bijdragen t.o.v. Broekzijdegeweg 9	0,20	0,37	0,29
Som relatieve bijdragen t.o.v. Vleerboersweg 28	0,33	0,56	0,50
Fijn stof			
Emissie uitgedrukt in kg	590 kg	419 kg	419 kg
Emissie uitgedrukt in percentage	100 procent	71 procent	71 procent
Piekmoment (aantal / duur)	0	-	-
Piekniveau	0	0	0
Bodem en water			
Eutrofiëring	0	0	0
Verontreiniging	0	0	0
Verzuring	0	+	+
Grondwateronttrekking	5000 m ³	8000 m ³	10200 m ³
Thermische verontreiniging	0	0	0
Energie			
Verbruik elektra	230.000 kWh	616.000 kWh	682.000 kWh
elektraverbruik per dier	0	++	+
Verbruik gas	32.000 m ³	40.200 m ³	40.200 m ³
gasverbruik per dier	0	++	++

	Referentiesituatie	Voorkeursalternatief	MMA
Geluid			
Werkdagen	0	0	0
Langtijdgemiddelde geluidsniveau dagperiode	46 dB(A)	36 dB(A)	36 dB(A)
Langtijdgemiddelde geluidsniveau avondperiode	51 dB(A)	33 dB(A)	33 dB(A)
Langtijdgemiddelde geluidsniveau nachtperiode	46 dB(A)	30 dB(A)	30 dB(A)
Woningen met overschrijding streefwaarde dag	5	0	0
Woningen met overschrijding streefwaarde avond	6	0	0
Woningen met overschrijding streefwaarde nacht	6	0	0
Max. overschrijding streefwaarde dagperiode	6 dB(A)	0 dB(A)	0 dB(A)
Max. overschrijding streefwaarde avondperiode	16 dB(A)	0 dB(A)	0 dB(A)
Max. overschrijding streefwaarde nachtperiode	16 dB(A)	0 dB(A)	0 dB(A)
Max. geluidsniveau dagperiode	56 dB(A)	52 dB(A)	52 dB(A)
Max. geluidsniveau avondperiode	61 dB(A)	49 dB(A)	49 dB(A)
Max. geluidsniveau nachtperiode	56 dB(A)	40 dB(A)	40 dB(A)
Geluidbelasting verkeer dagperiode	39 dB(A)	42 dB(A)	42 dB(A)
Geluidbelasting verkeer avondperiode	36 dB(A)	36 dB(A)	36 dB(A)
Geluidbelasting verkeer nachtperiode	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Verkeer			
Bewegingen	0	-	-
Veiligheid	0	0	0
Landschap			
Bebouwing	0	-	-
Inpassing	0	0	0
Levende natuur			
Bouwactiviteiten	0	-	-

Hierna volgt een korte verklaring van de hierboven toegewezen kwalitatieve scores. De kwantitatieve scores spreken voor zich.

Ammoniak / piekmissies

Van piekmissies ten aanzien van ammoniak is bij geen van de alternatieven sprake.

Geur / mate van overbelasting

De geuremissie is het hoogst bij het voorkeursalternatief. Er is echter bij geen van de alternatieven sprake van een overbelaste situatie. Ook de cumulatietoets geeft aan dat het aspect geur te vergunnen is.

Geur / piekmissies

Van piekmissies ten aanzien van geur is bij geen van de alternatieven sprake.

Fijn stof / piekmoment

Van piekmomenten is sprake bij het lossen van droog voer. Bij een groter aantal dieren is er meer voer nodig. Bij het voorkeursalternatief en bij het MMA zal er dus vaker droog voer geleverd worden.

Fijn stof / piekniveau

De hoeveelheid stof die vrijkomt bij het lossen van een vracht voer is in alle situaties vergelijkbaar.

Bodem en water / eutrofiëring

Hiervan is bij geen van de alternatieven sprake.

Bodem en water / verontreiniging

Hiervan is bij geen van de alternatieven sprake.

Bodem en water / verzuring

Bij een lagere ammoniakemissie is uiteraard ook de verzuring minder.

Bodem en water / thermische verontreiniging

Ondanks dat er bij het voorkeursalternatief en het MMA sprake is van temperatuurschommelingen van de bodem, is er geen sprake van thermische verontreiniging. Dit wordt geconcludeerd aangezien de fluctuaties minimaal zijn en aangezien het op jaarbasis thermo-neutraal is.

Energie / elektraverbruik per dier

Door de toepassing van warmtewisselaars is het elektraverbruik per dier bij het voorkeursalternatief en het MMA lager dan bij de referentiesituatie. Het verbruik per dier is bij het MMA beperkt hoger dan bij het voorkeursalternatief, dit in verband met de toepassing van biologische luchtwassers.

Energie / gasverbruik per dier

Door de toepassing van warmtewisselaars is het gasverbruik per dier bij het voorkeursalternatief en het MMA lager dan bij de referentiesituatie. Er zit geen verschil tussen het voorkeursalternatief en het MMA.

Geluid / werktijden

Deze zijn in alle situaties vergelijkbaar

Geluid / transportbewegingen

Bij een groter aantal dieren neemt het aantal transportbewegingen toe. Geluidsbelasting van het totaal aan bewegingen is nagenoeg vergelijkbaar voor alle alternatieven.

Geluid / inrichtingsgebonden

Bij het voorkeursalternatief en het MMA is het geluidsniveau aanzienlijk lager dan in de referentiesituatie. Dit is vooral een gevolg van toepassing van de nieuwe, geluidarme apparatuur en van een andere wijze van voorbereiding.

Verkeer / bewegingen

Bij een groter aantal dieren neemt het aantal transportbewegingen toe.

Verkeer / veiligheid

Bereikbaarheid van het bedrijf is zodanig, dat bij geen van de alternatieven sprake is van onveilige situaties.

Landschap / bebouwing

Bij het voorkeursalternatief en bij het MMA is een grotere oppervlakte bebouwd.

Landschap / inpassing

Bij alle situaties wordt er ruim aandacht besteed aan een optimale landschappelijke inpassing.

Levende natuur / bouwactiviteiten

Uiteraard zijn de bouwwerkzaamheden waarneembaar in de omgeving. De werkzaamheden bij het voorkeursalternatief en bij het MMA zijn qua duur vergelijkbaar.

Hieronder volgt een uiteenzetting van de van toepassing zijnde aspecten, die niet volledig duidelijk zijn. Dit betreffen vooral die aspecten die in de verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen.

- Niet bekend is wat de effecten van ammoniakemissie zijn op gebieden gelegen op een afstand van meer dan drie kilometer. Dit komt omdat de omrekeningsnormen voor de depositiebepaling bekend zijn tot deze afstand. In onderhavige situatie is deze onbekendheid echter geen probleem aangezien de ammoniakemissie (en depositie) in het voorkeursalternatief en in het MMA afneemt ten opzichte van de ammoniakemissie (en depositie) in de referentiesituatie.
- Niet bekend is wat de invloed is van een combinatie van een emissiearm huisvestingssysteem met een chemische luchtwasser op de ammoniakemissie. Deze combinatie wordt in het voorkeursalternatief toegepast voor een aantal diercategorieën. Bij de berekeningen is uitgegaan van het emissiearmsysteem met de laagste ammoniakemissie, volgend uit de Rav. Het is niet ondenkbaar dat de ammoniakreductie in werkelijkheid groter is.
- Ook wat betreft geur is niet bekend wat de combinatie van twee soorten luchtwassers voor effect heeft. In het MMA wordt immers een combinatie van een chemische en een biologische luchtwasser toegepast. Bij de berekeningen is uitgegaan van het systeem met de laagste geuremissie, volgend uit de Regeling stankemissie veehouderij. Ook hier is het zeker niet uitgesloten dat de geurreductie in werkelijkheid groter is.
- Bij de bepaling van de ammoniakdepositie wordt enkel en alleen gekeken naar de afstand vanaf het emissiepunt tot aan het gebied. Met gaat er hierbij vanuit dat elk gebied op dezelfde afstand hetzelfde effect ondervindt. Wat in de praktijk mede van invloed is, is ondermeer de windrichting. Bekend is dat in Nederland over het algemeen sprake is van zuidwestelijke wind. Een groter aandeel van de ammoniak verspreidt zich dus in noordoostelijke richting. Gebieden aldaar gelegen worden zwaarder belast. Door de ammoniakemissie weg te zetten in een verspreidingsmodel¹, kan de werkelijke depositie exacter bepaald worden. Omdat de ammoniakemissie bij het voorkeursalternatief en het MMA lager is dan bij de referentiesituatie, is deze beoordeling in onderhavige situatie achterwege gebleven.
- Bovenstaande geldt uiteraard ook voor de geuremissie. Bij de beoordeling van de toelaatbaarheid hiervan wordt in de vigerende regelgeving geen windrichting of bijvoorbeeld hoogtes van emissiepunten meegenomen. Deze aspecten hebben echter wel effect op de verspreiding. Ook dit zou nader in beeld gebracht kunnen worden middels een verspreidingsmodel.
- Volgens de Wet stankemissie veehouderijen is beoordeling van de cumulatieve geurhinder niet noodzakelijk. Aangezien het bedrijf na uitbreiding onder de werkingssfeer van de zogenaamde IPPC-richtlijn valt, dient beoordeeld te worden of er sprake is van een belangrijke toename van de verontreiniging, hierbij in ogenschouw nemende de bijdragen vanuit de omgeving. Ten aanzien van geur zou geconcludeerd kunnen worden dat hierom beoordeling van cumulatieve geurhinder toch moet plaats vinden. In het MER zijn de resultaten van de beoordeling van de cumulatieve geurhinder opgenomen.

¹ Verspreidingsberekeningen worden uitgevoerd met softwarepakketten die zijn gebaseerd op het 'nieuwe nationale model' voor de verspreiding van luchtverontreiniging. Verspreidingsmodellen berekenen de gemiddelde concentraties en de eventuele piekconcentraties ter plaatse op basis van frequentieverdelingen van meteo-omstandigheden.

- Voor een beoordeling van de cumulatieve geurhinder is aansluiting gezocht bij de systematiek beschreven in Publicatiereeks lucht 46. Aannemelijk is dat er gerekend wordt met de normen gebaseerd op onderzoek (normen uit de Regeling stankemissie veehouderijen) en dat voor de categorie-indeling gebruik wordt gemaakt van de indeling volgend uit de Wet stankemissie veehouderijen. In Publicatiereeks lucht 46 werd altijd gerekend met de geurnormen uit Richtlijn veehouderij en stankhinder en werd de categorie-indeling uit de Brochure veehouderij en hinderwet gehanteerd.
Of een beoordeling überhaupt noodzakelijk is en op welke manier het dan zou moeten gebeuren is niet met zekerheid te zeggen.
- Momenteel wordt er door de overheid gewerkt aan een nieuwe stankwet, namelijk Wet geurhinder en veehouderij. Deze zal gaan gelden voor heel Nederland. Hoe het toetsingskader ten aanzien van stank hiermee veranderd, is momenteel niet exact aan te geven. De verwachting is echter dat de nieuwe wet in grote lijnen vergelijkbaar zal zijn met de huidige Wet stankemissie veehouderijen. Als de nieuwe Wet geurhinder in werking treedt voordat de milieuaanvraag wordt ingediend, zal de geuremissie getoetst moeten worden aan de nieuwe wet. Naar verwachting zal de nieuwe geurwet niet eerder dan 1 januari 2007 van kracht worden.
- In het kader van de omgevingstoets IPPC is de cumulatieve geurhinder bepaald. Daarbij is gerekend met de geuremissienormen uit de Regeling stankemissie veehouderijen en de categorie-indeling die volgt uit de Wet stankemissie veehouderijen. De berekening is, na overleg met de gemeente Tubbergen, niet getoetst op basis van de geurnormen uit de Richtlijn veehouderij en stankhinder en de categorie-indeling uit de Brochure veehouderij en hinderwet.
- Niet bekend is of er mogelijkheden zijn het aantal verkeersbewegingen te verminderen en/of de eventuele hinder voor omwonenden te beperken.
Gemeente Tubbergen heeft een concept-gebiedsuitwerking opgesteld, waarin ondermeer aandacht wordt besteed aan de bereikbaarheid en veiligheid op gemeentelijke toegangswegen in het buitengebied. De verkeersveiligheid op de plattelandswegen zal jaarlijks gemonitord worden. Op basis hiervan zullen indien nodig maatregelen kunnen genomen moeten worden.

Door de gemeente Tubbergen zal na realisering van het voorkeursalternatief een evaluatieonderzoek moeten worden verricht om de voorspelde effecten met de daadwerkelijke optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen treffen.

Veel effecten kunnen met redelijke grote zekerheid worden voorspeld. Er zijn niet veel leemten in informatie. Belangrijkste aspect bij het evaluatieonderzoek is dus controle en handhaving. Houdt initiatiefnemer zich aan de voorschriften behorende bij de milieuvergunning?

Belangrijke effecten in het geheel zijn de ammoniakemissie en de geuremissie. Deze worden naast het aantal dieren bepaald door de stalsystemen. Van belang is dus dat er wordt bekeken of de beschreven stalsystemen ook zodanig worden gerealiseerd. Middels het beschikbare managementsysteem of de financiële administratie kan eenvoudig het aanwezige aantal dieren worden gecontroleerd.

Tevens van belang is de geluidsemissie veroorzaakt door de inrichting van initiatiefnemer. Deze wordt mede bepaald door het aantal transportbewegingen van en naar de inrichting. De bewegingen zijn uiteraard nauwkeurig ingeschat, echter door veranderende wetgeving of omstandigheden kan dit toch (beperkt) wijzigen. Beoordeeld dient te worden of het bedrijf, ook in de toekomst, kan voldoen aan de normen geldend voor het landelijk gebied.

Op de locatie Broekzijdeweg 8 is sinds jaar en dag een agrarisch bedrijf gevestigd. Gedurende de jaren is het bedrijf uitgegroeid tot de huidige omvang: 645 fokzeugen, 180 opfokzeugen en 450 vleesvarkens.

Volgens de kaarten behorende bij het reconstructieplan is de locatie gelegen in het landbouwontwikkelingsgebied. In zo'n gebied is de hoofdlijn de intensieve veehouderij een duurzaam perspectief op bedrijfsontwikkeling te geven en tegelijkertijd uitbreiding van andere functies, die de ontwikkeling van de intensieve veehouderij beperkingen kunnen opleggen zo veel mogelijk tegengaan.

De aanleiding voor initiatiefnemers om te komen met dit plan is ondermeer ingegeven door milieu- en welzijnswetgeving. Volgens het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij moeten alle stalsystemen op 1 januari 2010 voldoen aan de in het Besluit gestelde maximale emissiewaarden. Het merendeel van de aanwezige stalsystemen zijn traditionele systemen (niet emissiearm) zodat aanpassingen noodzakelijk zijn. Wat de welzijnswetgeving betreft moeten de gaste en dragende zeugen, die momenteel individueel worden gehuisvest, voor 1 januari 2013 worden gehuisvest in groepshuisvesting.

Ten slotte biedt het in 2004 vastgestelde reconstructieplan Salland-Twente aan initiatiefnemers de mogelijkheid om het bedrijf verder te ontwikkelen, aangezien de locatie in het landbouwontwikkelingsgebied ligt.

Doel van initiatiefnemers is om te komen tot een bedrijf dat voldoet aan de huidige en toekomstige wet- en regelgeving. Tevens willen zij in de toekomst de concurrentie op de Europese en wereldmarkt aankunnen. Het bedrijf moet een zodanige omvang hebben dat het een serieuze schakel is in de varkenskolom (productiebedrijf – slachterij – retailer). Het plan is een bedrijfsopzet te realiseren met totaal 1.502 plaatsen voor zeugen, 432 plaatsen voor opfokzeugen en 10.393 plaatsen voor vleesvarkens. Het voerpakket zal bestaan uit een mix van enkelvoudige voedermiddelen en natte bijproducten.

Door de noodzakelijk aanpassingen te combineren met uitbreiding, zijn de investeringen economisch verantwoord. Omdat er sprake is van het oprichten van stallen voor meer dan 900 zeugen en/of 3000 vleesvarkens, dient een milieueffectrapport opgesteld te worden.

Referentiesituatie

Voor het bedrijf is op 31 maart 2000 milieuvergunning verleend voor het houden van 160 kraamzeugen, 485 gaste en dragende zeugen, 2308 gespeende biggen, 2 dekberen, 180 opfokzeugen en 450 vleesvarkens. Genoemde aantallen worden gehouden in drie afzonderlijke stallen, die met een centrale gang met elkaar verbonden zijn. Het grootste gedeelte is traditioneel uitgevoerd. 171 gaste en dragende zeugen, 890 gespeende biggen en 450 vleesvarkens worden gehuisvest in een emissiearm systeem.

De stallen voldoen momenteel aan de regelgeving omtrent milieu en dierenwelzijn. Echter ten aanzien van milieu zijn er aanpassingen benodigd vóór 1 januari 2010 en ten aanzien van dierenwelzijn vóór 1 januari 2013.

Voorkeursalternatief

Het voorkeursalternatief betreft het uitbreiden van de varkenshouderij tot een omvang van 1502 fokzeugen, 5407 gespeende biggen, 11 dekberen, 432 opfokzeugen en 10393 vleesvarkens (waarvan 833 dieren tot 30 kg). Hiertoe worden de bestaande stallen gesloopt.

Bij het voorkeursalternatief zullen alle varkensstallen worden voorzien van chemische luchtwassers, waarmee de maximale reductie ten aanzien van ammoniak wordt bewerkstelligd (95 %) en de emissie van geur met circa 40% wordt gereduceerd.

Bij de stallen voor kraamzeugen, biggen, een deel van de opfokzeugen en vleesvarkens wordt behalve luchtwassing ook een emissiearm huisvestingssysteem toegepast. Door deze combinatie zal de geuremissie worden gereduceerd met circa 40 - 45 %.

Daarnaast worden bij het voorkeursalternatief tevens de toekomstige eisen ten aanzien van dierenwelzijn meegenomen (groepshuisvesting voor gaste en dragende zeugen en extra oppervlakte voor gespeende biggen).

Om het verbruik van energie te beperken wordt er bij de zeugen en de biggen gebruik gemaakt van warmte-wisselaars welke warmte uitwisselen met de bodem. De wisselaars, gesitueerd in de luchtinlaten van de stallen koelen of verwarmen de binnenkomende ventilatielucht, zodat er minder geventileerd dan wel verwarmd hoeft te worden.

Meest Milieuvriendelijk alternatief (MMA)

Bij het MMA worden dezelfde aantallen dieren gehouden als bij het voorkeursalternatief. Afwijkend is dat bij het MMA voor alle stallen een biologische luchtwasser wordt toegevoegd.

Overige aspecten bij het MMA zijn gelijk aan die bij het voorkeursalternatief.

Gevolgen voor het milieu en omgeving

In het MER is beschreven wat de gevolgen van de verschillende alternatieven voor het milieu en de omgeving zijn. Hierbij is aandacht besteed aan emissie van ammoniak, geur, stof en geluid en zijn de effecten op bodem, water, verkeer, landschap en levende natuur beoordeeld. Tevens wordt ingegaan op het verbruik van energie.

Ammoniak

Ondanks de toename van het aantal dieren bij het voorkeursalternatief en het MMA is de totale ammoniakemissie bij deze alternatieven lager dan bij de referentiesituatie. Dit wordt bewerkstelligd door toepassing van emissiearme staltechnieken. Gevolg van de afname van de ammoniakemissie is dat tevens de depositie ten opzichte van omliggende bosgebieden afneemt.

Geur

Door toepassing van emissiearme staltechnieken bij het voorkeursalternatief en bij het MMA wordt de totale geuremissie gereduceerd. De emissie is bij de referentiesituatie het laagst en bij het voorkeursalternatief het hoogst. In vergelijking tot het voorkeursalternatief is de geuremissie bij het MMA lager, ten gevolge van het feit dat aanvullend een biologische luchtwasser wordt toegepast. In alle situaties wordt voldaan aan de minimaal benodigde afstand ten opzichte van geurgevoelige objecten.

Naast de individuele geuremissie is er bij de verschillende alternatieven tevens gekeken naar de cumulatieve geurhinder. Bij geen van de alternatieven vormt de cumulatieve geurhinder een belemmering.

Stof

Door de toepassing van luchtwassers neemt de emissie van stof bij het voorkeursalternatief en bij het MMA af ten opzichte van de referentiesituatie. Wel wordt er bij beide alternatieven, ten gevolge van het groter aantal dieren, vaker voer geleverd. Tijdens het lossen van (droge) voedermiddelen kan er sprake zijn van emissie van stof, echter door gebruikmaking van een stofopvang aan de ontluuchtingspijp, wordt hinder in de omgeving tot een minimum beperkt.

Geluid

Voor de plannen is een geluidsonderzoek uitgevoerd. Hierbij is gekeken naar de geluidsemissie in de verschillende situaties.

Tussen het voorkeursalternatief en het MMA zijn geen verschillen in geluidemissie.

In vergelijking tot de referentiesituatie is de geluidemissie aanmerkelijk gunstiger, vooral veroorzaakt door toepassing van 'stille' luchtwassers en overige geluidarme apparatuur.

Bodem en water

Bij geen van de alternatieven is er sprake van eutrofiëring van de gronden, aangezien alle varkensmest wordt afgevoerd naar landbouwgronden in het noorden van het land.

In vergelijking tot de referentiesituatie zal bij het voorkeursalternatief en het MMA het spoelwater van de asperges, de ontijzeringsinstallatie en de brijvoerinstallatie worden opgevangen in een aan te leggen infiltratiebed. Het afvalwater van huishoudelijke aard wordt geloosd op de riolering, het reinigingswater van de stallen komt in de mestkelder.

Het spuiwater dat vrijkomt bij de chemische luchtwassing wordt apart opgevangen in een polyester silo en afgevoerd door de leverancier van de installatie.

Het spuiwater van de biologische luchtwasser (bij het MMA) mag in de mestkelder worden opgevangen en gemengd met mest als meststof worden afgevoerd.

Onttrekking van grondwater is bij het voorkeursalternatief en het MMA hoger, vooral door de grotere behoefte aan waswater ten behoeve van de luchtwassers. Door uitbreiding van de veestapel zal ook wat extra water nodig zijn voor drinkwater en reiniging van de stallen. De onttrekking gaat echter geleidelijk en de hoeveelheid is nog steeds relatief gering, zodat geen sprake is van beïnvloeding van de grondwaterstand. Het verbruik bij het MMA is wat hoger dan bij het voorkeursalternatief, dit vanwege een grotere hoeveelheid benodigd voor de luchtwassers.

Door toepassing van de warmtewisselaars bij het voorkeursalternatief en het MMA wordt de ondergrond beperkt opgewarmd of afgekoeld. Gezien het feit dat deze temperatuurschommelingen gering zijn en de temperatuur van de bodem vooral wordt bepaald door de buitentemperatuur, heeft dit geen invloed op aanwezige flora en faunasoorten.

Verkeer

Met de uitbreiding van het aantal dieren bij het voorkeursalternatief en het MMA neemt het aantal verkeersbewegingen toe ten opzichte van de referentiesituatie. Er zit geen verschil tussen beide alternatieven. Het gemiddeld aantal extra verkeersbewegingen bedraagt ongeveer 20 vrachtwagens per week. Het bedrijf is bereikbaar via wegen die prima in staat zijn om het verkeer richting de inrichting te verwerken. Dit zal bij geen van de alternatieven resulteren in onveilige situaties.

Landschap

De totale oppervlakte bebouwing bij het voorkeursalternatief en het MMA is groter dan bij de referentiesituatie. Echter na afronding van de bouwwerkzaamheden zal het geheel op vergelijkbare manier worden ingepast in de omgeving. Bureau Eelerwoude heeft een plan gemaakt voor landschappelijke inpassing.

Levende natuur

Het bedrijf kan invloed hebben op aanwezige levende natuur. Dit geldt vooral voor de bouwwerkzaamheden bij het voorkeursalternatief en het MMA. Echter, deze bouwactiviteiten vinden plaats op gronden welke momenteel fungeren als landbouwgrond of erf. Mede doordat de landbouwgronden intensief worden bewerkt, zijn deze niet bekend als leefgebied voor zeldzame populaties.

Bij het voorkeursalternatief en het MMA dienen enkele houtopstanden verwijderd te worden. Soorten die daar verblijven moeten dus op zoek naar een andere stek. Aangezien in de omgeving volop houtopstanden aanwezig zijn en er na de afronding van de bouw nieuwe opstanden worden aangelegd is dit geen onoverkomelijk probleem.

Energie

Bij het voorkeursalternatief en het MMA worden luchtwassers toegepast die een verhogend effect hebben op het verbruik aan elektra. Door toepassing van warmtewisselaars wordt het elektraverbruik en het gasverbruik per dier fors gereduceerd. Ondanks deze reductie per dier is het totale gasverbruik bij het voorkeursalternatief en het MMA ongeveer 30 % hoger dan in de referentiesituatie. Het energieverbruik is bij het voorkeursalternatief ruim 2,5 keer zo hoog als de referentie-situatie; bij het MMA is dit bijna 3,0 keer zo hoog.

Voorkeursalternatief versus MMA

Het MMA is in grote lijnen vergelijkbaar met het voorkeursalternatief. Dit geldt ook voor de gevolgen voor milieu en omgeving. De vergelijkbaarheid komt doordat er bij het voorkeursalternatief gekozen is voor technieken die kunnen worden gezien als meest milieuvriendelijk. Met de huidige beschikbare kennis en technieken is er in ieder geval één aspect waarmee het MMA gunstiger wordt ten opzichte van het voorkeursalternatief. Dit betreft de toepassing van extra (biologische) luchtwassers.

Door toepassing van deze 'aanvullende' biologische luchtwassers wordt het aantal mestvarkenseenheden gereduceerd met 22 %. In werkelijkheid is de geurreductie waarschijnlijk nog groter als gevolg van de 'dubbele' luchtwassing.

Afgevraagd kan worden of de jaarlijkse kosten (circa € 58.200,—) opwegen tegen de afname van de geuremissie met genoemde 22 procent.

Achtergronddepositie

Totale ammoniakdepositie in een bepaald gebied, afkomstig van de veehouderijen gezamenlijk.

Ammoniakdepositie

Depositie van potentieel zuur, afkomstig van ammoniak, gemeten in mol per hectare per jaar.

Ammoniakemissie

Emissie van potentieel zuur, afkomstig van ammoniak, gemeten in kilogram per jaar.

Besloten vennootschap

Rechtspersoonlijkheid bezittende vennootschap met een in aandelen verdeeld maatschappelijk kapitaal, waarin ieder der vennoten voor één of meer aandelen deelneemt.

Bestemmingsplan

Een gemeentelijk plan voor een deel van de gemeente en bindend voor de burgers, waarin de ruimtelijke inrichting in voorschriften en op een plankaart is vastgelegd.

Biologische luchtwasser

Installatie waardoor ventilatielucht wordt geleid, welke via een microbiologisch proces wordt 'gewassen' met als resultaat reductie van de concentratie ammoniak, geur en fijn stof.

Bouwperceel

In bestemmingsplan vastgelegd vlak, waarbinnen een bedrijf met in achtneming van de 'spelregels' gebouwen kan oprichten.

Chemische luchtwasser

Installatie waardoor ventilatielucht wordt geleid, welke via een chemisch proces wordt 'gewassen' met als resultaat reductie van de concentratie ammoniak, geur en fijn stof.

Cumulatieve geurhinder

Geuremissie afkomstig van meerdere intensieve bedrijven, welke in totaal door geurgevoelige objecten als hinderlijk kan worden ervaren.

Diervverblijf

Al dan niet overdekte ruimte waarbinnen dieren worden gehouden.

Dragende zeug

Een zeug in het stadium tussen bevruchting en geboorte van de biggen.

Emissiepunt

Punt waarvandaan emissie, ontstaan binnen een diervverblijf, in de buitenlucht treedt.

Eutrofiëring

Vermesting: een overmaat aan voedingsstoffen in de bodem waardoor niet alleen de bodem, maar ook het oppervlaktewater, het bodemwater en het grondwater te voedselrijk wordt.

Gesloten varkenshouderijbedrijf

Alle op het bedrijf geboren biggen blijven op het bedrijf totdat ze als volgroeid vleesvarken worden afgeleverd naar het slachthuis.

Gespeende big

Biggen die de kraamzeug reeds hebben verlaten tot een leeftijd van circa 10 weken.

Gridcel

Gebied liggend in een blok van vijf bij vijf kilometer.

Guste zeug

Een zeug in het stadium tussen spenen (afzonderen van biggen) en bevruchten.

Habitat

Leefgebied van bepaalde soort(en).

IPPC-richtlijn

Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake de geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging, PbEG L257.

Inrichting

Huisvestingssysteem binnen een gebouw.

Kraamstal

Gedeelte van het bedrijf waar de kraamzeugen inclusief de biggen worden gehuisvest.

Kwetsbaar gebied

Voor verzuring gevoelige gebieden gelegen binnen de ecologische hoofdstructuur, vastgesteld door de provincie.

Mestvarkenseenheid

Eenheid om de geuremissie van een intensief agrarisch bedrijf weer te geven.

Milieueffectrapportage

Een wettelijk vereist rapport waarin, voordat een bepaald project wordt uitgevoerd, de gevolgen (effecten) voor het milieu worden berekend en beschreven.

Opfokzeug

Vrouwelijk varken in de leeftijd van 10 weken tot circa 7 maanden, welke opgroeit tot vermeerderingszeug.

Streekplan

Een door de provincie opgesteld plan, waarin de gewenste toekomstige ontwikkeling met betrekking tot de ruimte in de provincie is aangegeven.

Verdroging

Door omstandigheden worden bepaalde delen van Nederland steeds droger en soms zelfs te droog. Omstandigheden kunnen bijvoorbeeld zijn het toenemende waterverbruik in de landbouw en huishoudens en de verlaging van de grondwaterstand in bepaalde gebieden.

Vermeerderingsbedrijf

Bedrijf waar in hoofdzaak biggen worden geproduceerd welke op een leeftijd van circa 10 weken worden afgevoerd naar vleesvarkensbedrijven.

Vermeerderingszeug

Een zeug welke wordt gehouden met als doel het produceren van biggen voor de vleesvarkenshouderij.

Vermesting

Een overmaat aan voedingsstoffen in de bodem waardoor niet alleen de bodem, maar ook het oppervlaktewater, het bodemwater en het grondwater te voedselrijk wordt.

Verzuring

Het zuurder worden van bodem en water, vooral door verzurende stoffen afkomstig van landbouw, industrie, elektriciteitscentrales en verkeer.

Vleesvarken

Varkens in de leeftijd van circa 10 weken tot circa 120 dagen welke worden gehouden voor de vleesproductie.

Vleesvarkensbedrijf

Bedrijf waar in hoofdzaak vleesvarkens worden geproduceerd welke tot een leeftijd van circa 120 dagen worden gehouden voor de vleesproductie en vervolgens worden afgevoerd naar de slachterij.

ARBO	Arbeidsomstandighedenwet
ABRS	Afdeling bestuursrechtspraak (Raad van State)
BAT	best available techniques (best beschikbare technieken)
BREF-documenten	best available techniques reference documenten
Commissie MER	commissie voor de milieueffectrapportage
EHS	ecologische hoofdstructuur
IAV	interimwet ammoniak en veehouderij
IMAG	instituut voor milieu- en agrotechniek
IPPC	integrated pollution prevention and control
kg	kilogram
kWh	kilowatt-uur
LNV	landbouw natuur en voedselkwaliteit
MER	milieueffectrapport
MMA	meest milieuvriendelijk alternatief
MVE	mestvarkenseenheden
IPO	interprovinciaal overleg
RAV	regeling ammoniak en veehouderij
RIVM	rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu
VRM	volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en milieu
VVGG	voor verzuring gevoelig gebied
WAV	wet ammoniak en veehouderij
WVO	wet verontreiniging oppervlaktewateren

- Streekplan Overijssel 2000+ (vastgesteld op 29 juni 2005)
- Reconstructieplan Salland-Twente (vastgesteld op 15 september 2004)
- Handboek varkenshouderij, 6^e herziene druk 1993, IKC Veehouderij
- Kwantitatieve informatie Veehouderij 2004-2005, 16^e editie, september 2004
- Reference document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003, European IPPC Bureau
- Milieuwetgeving 2002/2003, Kluwer
- Internetsite Infomil : www.infomil.nl
- Internetsite Ministerie van LNV: www.minlnv.nl
- Internetsite Ministerie van VROM: www.vrom.nl
- Internetsite Raad van State: www.raadvanstate.nl
- Geuremissie uit de veehouderij, overzichtsrapportage 1996-1999, IMAG Rapport 2001-14, Ogink N.W.M. en Lens P.N.
- Geuremissie uit veehouderij II, overzichtsrapportage 2000-2002, IMAG Rapport 2002-09, Mol G. en Ogink N.W.M.
- Opties voor reductie van fijn stofemissie uit de veehouderij, rapport 289, A.J.A. Aamink (A&F) en K.W. van der Hoek (RIVM), december 2004
- Bestemmingsplan & bouwvergunning 2003, Kluwer
- Memo agrarische milieuvergunning 2004/2005, Kluwer
- Rapport stallucht en planten IPO